

Mlaš tednik Kronika

kulturno-politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

6. leto / Številka 36

V Celovcu, dne 9. septembra 1954

Cena 1 šiling

Kupi

tudi

Ti

predvsem

pri

inzerentu

Smo res taki?

Trezna in stvarna presoja položaja je za uspeh nadaljnjega dela nujno potrebna. Z vsakim delom je treba neke pričeti. Mnogo stvari je, ki jih lahko začneš opravljati od vsega začetka, kot če bi odvijal nit s klopčiča: začneš pri enem koncu in končaš pri drugem. Človekovo življenje ni tako. Človek je po svoji naravi socialno bitje in je postavljen v neko gotovo okolje. Okolje je predpogoj za človekov obstoj.

Če gledamo današnji svet, naše okolje, ljudi in stvari okrog sebe, se nam nudi kaj pestra slika. Vse naše doživetje pa preveča mrzlični občutek naglice in hitrosti, v kateri živi moderni človek dvajsetega stoletja in ki se stopnjuje iz dneva v dan. Vsak dan pričakujemo novih poročil o novih rekordih ne samo v športu, ampak tudi na vseh področjih človekovega udejstvovanja. In mi sami postavljamo vsak dan nove rekorde. Tekmujemo s časom in dogodki, z delom in počitkom, z vsem našim življenjem.

Delo so včasih opravljali z večjim trudom, a kljub temu z veseljem. — Kaj je delo postalo danes? Človekova zmožnost, da dela, je tako vprežena v krog človekovega življenja, da je delo samo tekmovalno s časom. Hiteti, hiteti in spet hiteti. Človekova roka je zmogla premalo, zato so si ljudje ustvarili stroje. Človekov napuh, ki je zrasel z novim ustvarjanjem, je zdaj kaznovan: Človek je postal suženj stroju, ki si ga je sam ustvaril. Stroj ne pozna utrujenosti in goni človeka, da mu brez nehanja in počitka streže. Je nenasiten, opravlja delo z lahkoto in zahteva od človeka iste zmogljivosti.

Družinsko življenje je postalo brez vsebine, brez toplote, je kakor star, obrabljen in oguljen plašč. Daje še zunanjo sliko, nima pa več moči za notranje oblikovanje moža, žene, otrok. Današnja družina je postala v mnogih primerih namesto življenjske celice narodove le še oskrbovalna zadruha in skupno prenočišče. Na mesto žive skupnosti je stopila samo gola oblika zunanjega videza. Na mestu bogate vsebine zija gola praznosta.

Današnji človek hlata za zabavami. Miru ne prenese. Če ni drugega, mora vsaj radio delati hrust. Saj ni aparat odprt zato, da bi ga kdo poslušal, da bi kdo kaj zvedel, da bi kdo kaj imel od tega. Odprt je pač zato, da s svojim truščem pripomore k današnjemu človekovemu hlastanju za zabavami, da mu izpolni vrzel, ki bi utegnili nastati; prav je zato, da je odprt, da ni miru. Ne pri kosilu, ne pri večerji, ne zjutraj, ne čez dan nima človek miru. Vedno čim več raznovrstnega šumenja okrog sebe, to je njegov cilj. Vsak dan mora biti izpolnjen in napolnjen z vso mogočo pisano in največkrat nevredno šaro, samo da človek ni sam, samo da ne pride do miru.

Nedelja je bila včasih Gospodov dan. Gospod je odločil sedmi dan za počitek človeku in sebi v slavo. Današnji človek pa je naredil iz nedelje svoj dan. Koliko ljudi danes res še pričakuje nedeljo zato, da bi dali Bogu dolžno čast? — Tudi nedelja danes ni več dan miru. Pričakovati bi bilo, da si bo izmučeni in upehani človek, ki so ga stroji ali pisarne držale cel teden v svojih kleščah, vsaj v nedeljo odpočil. A vsi vemo, da temu ni tako. Za noben dan v tednu se ne napravi toliko premišljenih in pretehtanih načrtov kot za nedeljo. Vsa skrb samo iz bojazni, da bi nedelja ne bila „prazna“, „dolgočasna“. Ves nemir in šum, ki je med tednom obdajal človeka, se v nedeljo še stopnjuje. Hlastanje celega tedna se naravnost zgosti v hlastno uživanje, da bi kdo česa ne zamudil. Tudi tu: naglica, hitrost, tempo, tempo...

Ali današnji človek res ne utegne, da bi zavrnil to morilno drvenje, ki ga je sam ustvaril in mu potem postal suženj? Ali res ni mogoče ustvariti drugačnega okolja od te-

Spopadi pred Formozo

Bombniki in vojne ladje napadle cilje v rdeči Kitajski

Po obojestranskih grožnjah med nacionalnimi Kitajci na Formozo pod vodstvom generala Čang-kaj-šeka in med rdečimi oblastniki na celini je prišlo v zadnjih dneh do dejanskih spopadov.

Po zadnjih poročilih so se obstrreljevanju pristanišča Amoya in drugih ciljev na kitajski celini poleg letalskih napadov in topniškega obstrreljevanja pridružile še vojne ladje narodne Kitajske. Vojaški opazovalci menijo, da pomeni poseg mornariških enot povečanje povračilnih akcij zaradi obstrreljevanja narodno-kitajskih postojank na otoku Quemoyu, ki leži nasproti pristanišču Amoyu, ki so ga pred nekaj dnevi zagrešili kitajski komunisti.

Uradno narodnokitajsko poročilo objavlja, da je bilo ob zadnjem bombardiranju iz zraka in iz morja potopljenih čez 100 komunističnih džunk (malih kitajskih ladij) in da je letalstvo izvedlo preko 150 poletov proti pristanišču Amoyu in proti ciljem na celini. Bombardirali so predvsem obrežne topniške postojanke in poslopja, ki služijo za zbiranje vojaštva. Na več krajih je bilo opaziti številne požare. Škoda naj bi bila „ogromna“.

Komunistično poročilo radia Peking pravi, da je ob napadu na Amoy, ki ga je izvedlo 92 narodnokitajskih letal, bilo eno sestreljeno, 19 pa da je bilo poškodovanih.

Francosko stališče ob novem položaju

Francozi bi bili pripravljeni na sprejem Nemčije v Atlantski pakt

Francoski ministrski predsednik Mendes-France je govoril na banketu, ki se ga je udeležilo 95 domačih in tujih novinarjev in ki ga je angleško-ameriški tiskovni klub priredil njemu na čast.

Podčrtal je, da njegova vlada podpira Atlantski pakt, za bodočnost se je izrazil optimistično in je govoril tudi o vključitvi Zahodne Nemčije v obrambo Zapada. Dejal pa je, da zadnje pripombe „niso za javnost“. Ministrski predsednik je bil videti zelo dobro razpoložen, pil je veliko mleka in pripovedoval, da ga pije večkrat na dan. Svojim poslušalcem je dal razumeti svoje prepričanje, da je Atlantska zveza zdaj „trdnjša“, kot je bila pred odklonitvijo evropske obrambne skupnosti v francoski narodni skupščini.

Zastopnik francoske vlade je izrazil mnenje, da bo konferenca devetih sil ob koncu

tega tedna v Londonu. Najbrž bo na njej prišlo samo do razgovorov, ki „bodo nedvomno“ le kratko trajali. Na podlagi teh razgovorov naj bi bili strokovnjaki pooblašeni sestaviti nov dogovor o vključitvi Nemčije v Atlantsko zvezo in sicer ob „primernih ukrepih za kontrolo nad ponovno oborožitvijo“.

Reuterjev pariški dopisnik je mnenja, da bodo Francozi vztrajali pri tem, da novi dogovor ne bo le Evropska obrambna skupnost v drugi obleki, in da naj bi na podlagi novega dogovora bila Velika Britanija udeležena v enaki meri kot Francija.

Nadnarodne težnje naj bi bile zelo zmanjšane ali pa naj bi sploh izginile. Nadzorstvo in varstvo proti ponovni poizitvi nemškega militarizma naj bi nudila kontrola nad oborožitvijo.

O angleški politiki

Angleški list „Yorshire Post“ v enem svojih komentarjev poudarja, da se da položaj v Evropi, kakršen je bil pred izbruhom vojne, v mnogočem primerjati današnjemu, čeprav seveda pri iskanju te podobnosti ne smemo iti predaleč.

„Zopet smo pred nevarnostjo — piše list — da bi lahko Nemčija končno zagospodovala Evropi. Zopet mnogi narodi čutijo, da ne morejo zaupati Sovjetski zvezi. Toda možnosti za akcijo so drugačne. O kakem protinemškem zavezništvu s Sovjetsko zvezo sploh ni mogoče govoriti. Še vedno pa je možno, da bi Sovjetska zveza ali Nemčija prevzela vodilno in nevarno vlogo v evropskih zadevah. Glavni obrisi tega, kar je treba napraviti, so jasni in o njih smo si še dokaj enotni. Ne moremo dopustiti, da bi si sovjetski blok pridobil premoč v oborožitvi. Zato moramo nadaljevati z oboroževanjem, čeprav se moramo pri tem, koli-

kor je človeško možno, izogniti nebrzdani tekmi v oboroževanju. In moramo podpreti zahodnonemške težnje po enakopravnosti, da si ni treba jemati Adenauerjevih glasnih zahtev v taki obliki, kot so izrečene.“

In kaj sledi iz tega za Anglijo? List pravi o tem: „Najuspešnejše bo, če priznamo, da smo po vseh bistvenih strateških ciljih danes celinska država. V dveh točkah moramo biti jasni: Lahko se izmaknemo obveznostim, ki jih Francozi tako zahtevajo od nas; toda če to napravimo, bo evropska celina prej ali slej prišla pod nemško gospodstvo. Danes imamo možnost, ki je leta 1939 nismo imeli. Lahko pomagamo zahodni Nemčiji, da uresniči nekatero svojih zahtev, lahko zavarujemo Francijo pred nemško hegemonijo in vse to lahko napravimo, ne da bi pri tem postavljali temelje kasnejšemu sporu s Sovjetsko zvezo.“

Poplava je zalila mesto v Indiji

V indijski pokrajini Assam, ki je znana po svojem slovitem čaju, je reka Bramaputra čez noč tako silno narasla, da je predrila jezove nad mestom Dibrugar. Deroča voda je vdrla v mesto in odplavila, kar je dosegla.

ga, v katerega smo današnji ljudje dvajsetega stoletja postavljali?

Prepričani smo, da je mogoča rešitev tudi iz tega stanja. A rešitev ne bo prej možna, dokler se ne bomo zavedli, kje in kakšni pravzaprav smo. Trezna in stvarna presoja položaja je za uspeh nadaljnjega dela nujno potrebna...

K R A T K E V E S T I

V Rimu se vrši v dneh od 8. do 12. septembra kongres Marijinih kongregacij, na katerem so zastopani vsi narodi. Vsaka narodnost bo nastopila tudi s svojimi Marijinimi pesmimi in z narodnimi nošami in še s posebnimi proslavami. Tako bo Rim zopet poslušal slovenske Marijine pesmi, ob katerih so doslej vedno prisluhnili vsi tujci, videl bo naše narodne noše in predvsem se bo spet lahko prepričal, kako je slovenski narod vdan Mariji, svoji Kraljici.

Predsednik turške republike Dželal Bayar obiskuje jugoslovanska mesta. Na svojem potovanju po Jugoslaviji je obiskal tudi Ljubljano in Bled.

Sovjetska trgovinska delegacija je preteklo soboto prispela v Beograd.

Zagrebaški veleposlanec je obiskal tudi štajerski deželni glavar Josef Krainer.

Francosko ministrstvo za zunanje zadeve je sporočilo, da se bodo v oktobru začela v Parizu trgovinska pogajanja med Francijo in Romunijo. Namen pogajanj je, skleniti trgovinski sporazum in urediti nekatera trgovinska vprašanja.

Radio Praga je sporočil, da je češkoslovaška vlada sprejela ponudbo predsednika Eisenhowerja, da bi ZDA pomagale žrtvam poplav. Prošijo za žito, živalsko krmo in gradbene potrebščine.

Vietnamski radio je sporočil, da je bila 4. septembra končana evakuacija vseh ujetnikov Francoske unije.

Francoski general De Castries, branilec Dien Bien Fuja, je bil v nedeljo s šestdesetimi višjimi francoskimi oficirji izpuščen iz komunističnega ujetništva in je prišel v Hanoi. Bil je videti ostareel in osivel, shujšan in izmučen in je hodil ob palici. Vse štiri mesece zapora je bil sam zaprt in ni mogel z ostalimi oficirji ne spregovoriti in tudi jih ne videti.

Štirje poslanci angleške delavske stranke so odšli na zasebni obisk v Varšavo.

V sinjskem rudniku rjavega premoga pri Splitu je preteklo sredo eksplodiral premogov plin. Deset rudarjev je podleglo poškodbam, trije pa se še zdravijo v bolnici.

Deželni glavar Wedenig je v ponedeljek sprejel angleškega poslanika v Avstriji. Poslanik Sir Geoffrey Wallinger je ostal pol ure v prijaznem razgovoru pri deželnem glavarju. Govorila sta o raznih vprašanjih današnjega časa.

Pri gradnji jezusa za umetno jezero na Reissecku nad krajem Kolbnitz v dolini reke Möll se je v torek zgodila velika nesreča. Trije mineri so bili zaposleni za razstreljevanje skalnatga rova. Pri delu jim je razstrelivo predčasno eksplodiralo. Vsi trije so bili močno ranjeni in eden od njih je kljub nagli pomoči umrl med prevozom v celovško bolnico.

Dvoje gospodarskih poslopij pri gradu Rain ob cesti iz Celovca v Velikovec je pretekli teden zgorelo. Vzrok požara še niso mogli ugotoviti; sumijo, da je bil ogenj podtaknjen. Škode je okrog milijon šilingov.

Pretekli teden je bilo v Avstriji spet 1314 prometnih nesreč, pri katerih je bilo 1149 ranjenih in 37 mrtvih. Ugotovili so, da je v 62 primerih bila kriva nesreči pijanost vozačev. Na Koroškem smo imeli v tem času 154 prometnih nesreč, 113 ranjenih in 3 mrtve.

BOSANSKI GOZDOVI GORIJO

Že nad mesec dni trajajo požari v bosanskih gozdovih. Ti požari se ponavljajo skoro vsako leto, zlasti ob suši. Letos so pa zavzeli zelo velik obseg. Največji je v gozdu v okolici Koprivnice med Bugojnom in Glamočem, kjer je zajel gozd v dolžini 6 km.

Požar gase gasilci in oddelki vojske. Domnevajo, da je požar nastal zaradi neprevidnosti pastirjev, turistov ali pa zaradi isker iz vlaka, ki vozi skozi te gozdove.

Politični teden

Po svetu ...

Vse zapadnoevropsko časopisje zdaj že skoraj soglasno ugotavlja, da je pač treba iskati novih poti: če je francoski parlament odklonil evropsko obrambno skupnost v sedanjih obliki, se s tem Francija še ni odrekla sodelovanju z drugimi svojimi zavezniki in sosedami. Padla je v vodo pač predvsem zunanja oblika nekega načrta. O evropski obrambni pogodbi se je že toliko pisalo, bilo je toliko političnih borb za in proti, da je postala vsa zadeva že le bolj zunanji pomena. Je v tem pogledu bila tudi že v toliko zastarela — seveda po zaslugi oklevajočih Francozov —, da je postala za ves Zapad že skoraj nadležna zadeva, katero je bila treba spraviti s sveta tako ali tako. Torej je konec tiste nameravane vojaške zveze šestih evropskih držav, za katero so skovali načrt pred štirimi leti, pa ga niso dokončali.

V bistvu pa je polom tega načrta neekakšna koncesija Vzhodu, katero si je ta tudi težko priboril. Danes vidimo, da je odklonitev francoskega parlamenta povzročila le trenutni preplah na Zapadu in prav tako le trenutno veselje na Vzhodu. Dejstvo je, da polom evropske obrambne skupnosti v predlagani obliki ni povečal nevarnosti vojnih zapletljivajev. Prej bi rekli, da je vplival pomirjevalno na odnose med Vzhodom in Zapadom. Pravzaprav je pri vsem šlo le za ali proti oborožitvi Nemčije. Francozi so rekli „ne“, toda dobro vedo, da popolnoma tega preprečiti ne bodo mogli. Dokler ni rešeno celotno vprašanje Nemčije, bi popolnoma neoborožena zapadna nemška republika bila za Evropo skoraj večja nevarnost kot delno oborožena. Taka praznina sredi Evrope bi bila nenavadna in večni vzrok političnih borb.

Splošni položaj je jasnejši kot je bil pred tedni

Je nekako tako, kot bi nekdo odgrnil zavese pred gledalci, ali kot pri izpitu, kjer predlože naloge v rešitev. Nastal je nov položaj in zapadni državniki so že na delu z reševanjem.

Prva posledica pariškega sklepa sta bili kratki krizi francoske in bonnske vlade. Odstopila ni nobena, toda obe sta bili v precejšnji nevarnosti, francoska še bolj kot bonnska. Iz Mendés-France-ove vlade so izstopili najprej trije desničarski ministri nato pa še trije radikalni socialisti. Kancler Adenauer pa je pohitel s političnimi izjavami, da bi zaposlil javnost in da bi ohranil iniciativo pred svojimi notranjepolitičnimi nasprotniki.

Angleži pripravljajo tla za kompromis

Ni torej slučajno, da je Adenauer prav londonskemu časopisu „Times“ dal izjave, ki naj že vnaprej pripravijo ugodnejša tla. Povedal je v glavnem, da so Nemci z odklonitvijo evropske obrambne zveze sicer zelo razočarani, da pa so prepričani, da bo prišlo do take skupnosti v kaki drugi obliki. Nemci morejo biti slednjič le v toliko razočarani, v kolikor so si delali preveč utvar.

Vendar je Adenauer govoril stvarno, ko je dejal, da Nemčija zahteva pač popolno suverenost, glede oborožitve pa je pripravljena prevzeti gotove omejitve, kar se tiče števila vojaštva in orožja. Ta njegova izjava se strinja s Churchillovim predlogom, naj bi Nemčijo vključili v Atlantski pakt pod gotovimi pogoji: samo določeno število čet, mednarodno nadzorstvo nad nemško oboroževalno industrijo in prepoved izdelave atomskega orožja.

14. septembra naj bi se v Londonu sestali zunanji ministri šestih držav evropske obrambne zveze

Gre pač za nekakšno zaključno sejo po neuspehih poskusih skleniti evropsko obrambno zvezo. Obenem bodo skušali najti novo pot za vključitev Nemčije v blok zapadnih držav. Churchillov predlog in Adenauerjeva izjava naj bi bila podlaga za ta pogajanja.

Adenauerjevi očitki so Francoze razburili

V prej omenjeni izjavi „Timesu“ je nemški kancler med drugim dejal, da je Mendés-France zavestno pokopal evr. obrambno zvezo in da je obžalovanja vredno, da je 100 francoskih komunističnih poslancev, katerim ukazuje Moskva, odločilo usodo evropske obrambne zveze. Rekel je nadalje, da je ameriški zunanji minister prav imel, ko je označil kot tragedijo dejstvo, da sta se med Francozi komunizem in nacionalizem razmahnila.

Francosko časopisje je skoraj brez izjeme na te izjave izredno ostro reagiralo. Adenauerjeve besede označujejo kot nedopustno vmešavanje v francoske notranje zadeve in kot osebni napad na Mendés-France-a. Prav zaradi Adenauerjevih izjav je položaj francoskega vladnega predsednika zdaj trdnější kot je bil prej. Razpoloženje proti Nemčiji se je v javnosti poslabšalo. Del časopisja priporoča, naj bi francoska vlada predlagala

odložitev konference devetih držav zapadnega bloka.

Ta konferenca naj bi sledila londonski in na njej naj bi sodelovali še Amerika, Anglija in Zapadna Nemčija.

Valovi po polomu evropske obrambne zveze se torej še niso polegli.

Obrambna zveza v jugovzhodni Aziji

V glavnem mestu Filipinov, Manili, so Amerikanci sklicali posvetovanje vseh držav tega dela sveta, katere odklanjajo komunizem ali se čutijo ogrožene od komunizma. Toda kot v evropski obrambni zvezi, tako Amerikancem tudi tam ni uspelo, kar so želeli: namreč sklenitev trdne vojaške zveze z vsemi obveznostmi. Filipini, Avstralija in Nova Zelandija (ki imajo že itak svojo medsebojno vojaško zvezo) priporočajo sicer sklenitev velikega vojaškega bloka, nasprotujejo pa predvsem Indiji in druge „nevtralistične“ države, ki se zavzemajo bolj za „posvetovalni“ značaj takega bloka. Tako je tudi tukaj ostalo vse na pol poti.

Na daljnem Vzhodu je spet nemirno

Voditelji rdeče Kitajske napovedujejo skorajšnjo „osvoboditev“ Formoze, kar pomeni toliko kot napad in zasedbo tega oto-

ka, na katerega je rešil Čang-kaj-šek pol milijona vojakov svoje nekdanje armade. Vojna nevarnost je tam v toliko večja, ker tudi Čang-kaj-šek govori o osvoboditvi Kitajske izpod komunističnega Mao-tse-tungovega režima. Pred tedni je bil v Ameriki predsednik južno-korejske vlade Syngman Ri, ki je v številnih govorih pozival Amerikance na vojno proti svetovnemu komunizmu. Njegove besede so med Amerikanci sicer žele več graje kot hvale, toda tudi njegovo potovanje je doprineslo k povečanju napetosti na daljnem Vzhodu. Medtem so začele topovske baterije s kitajske celine obstreljevati neki manjši otok, ki spada k Formozi; Amerikanci so poslali v vode okrog Formoze še več vojnih ladij in letalonošilnik. Dulles je bil že prej izjavil, da Amerika ne bo dovolila napada na Formozo, saj predstavlja ta otok največje in najboljše strateško oporišče v verigi ameriških postojank. — Medtem sta še dva sovjetska lovca na raketni pogon sestrelila ameriško ogledno letalo, kar je seveda povzročilo val ogorčenja v Ameriki. — V istem času pa je potovala po Sovjetski zvezi, Kitajski in Japonski delegacija angleške delavske stranke s predsednikom Attleejem na čelu. O rdeči Kitajski je Attlee izjavil, da tam komunizem ni tako hud kot v Rusiji in da je zelo obziren do kmečkega stanu. Na Japonskem je pozival tamošnji dve socialistični stranki, naj se združita in uvedeta socializem.

Potovanje laburističnih politikov je imelo dvojen cilj: okrepiti tako imenovane „nevtralistične“ sile po svetu, ki se zavzemajo za sožitje med komunističnim in „kapitalističnim“ taborom, praktičnejši cilj obiska na Kitajskem pa je bil trgovskega značaja: skleniti nove, obsežne trgovske pogodbe med Anglijo in Kitajsko. Kitajci bodo najbrž s trgovinskimi koncesijami plačali Attleejeve prijazne besede.

Katoliški dan v Fuldi

V malem nemškem mestu Fuldi so se v dneh od 3. do 5. septembra vršile velike slovesnosti. 76. nemški katoliški dan — tretji po zadnji vojni — je privabil skoraj 250 tisoč udeležencev. Mesto, ki šteje sicer okrog 40.000 prebivalcev, je bilo v teh dneh prenapolnjeno.

Prišlo je 22 nadškofov in škofov in mnogo svetnih dostojanstvenikov. Posebnega zanimanja in skrbi so bili deležni udeleženci, ki so prišli iz železne zaves, iz Vzhodne Nemčije. Fulda leži le 12 km od meje, ki deli Nemčijo med Vzhodom in Zapadom. Bili so nadvse prijazno in skrbno sprejeti, vsi so dobili prenočišča in hrano. Še posebej so mnogi prosili za živila in zdravila.

V številnih delovnih skupnostih so na zborovanjih obravnavali pereče današnje probleme. Govorili so o socialni ureditvi družbe in o odnosu katoličanov do materializma. Sv. oče je v svojem pismu za ta dan posebej poudaril socialno vprašanje in je izrazil svoje mnenje o egoizmu premožnih.

Nevarnost atomske vojne

Angleški list „News Chronicle“ piše o nevarnosti atomske vojne in pravi med drugim:

„Predsednik Britanskega znanstvenega društva dr. Adrian je dejal, da bi dolga večja vojna med velesilami, ki bi bile dobro oborožene z atomskimi bombami, uničila ne le one, na katere bi bombe padale, ampak zaradi splošne radioaktivnosti tudi vse ostale. Namestnik obrambnega ministra Hutkinson pa je izjavil: V primeri s strahotno vojaško močjo Sovjetske zveze in v zavesti, da ima Sovjetska zveza atomske bombe, se moramo pripravljati na splošno vojno, kajti če tega ne bomo napravili, jo

bomo sami priklicali.“

Upalnejše pa je — pravi list — da se nas mnogo vedno bolj zaveda blaznosti, v katero drvim. Vendar se tega ne zavedajo še vsi.

Za železno zaveso je še malo znamenj kake pripravljenosti, da bi nastopili proti nevarnosti, ki grozi vsemu človeštvu, in bi jo z razgovori odpravili.

In še celo v Veliki Britaniji so glasovi, ki še kričijo, da bi se lahko rešili, če bi izbrali kako drugo pot.

Najboljše, kar lahko upamo, je, da bodo povsod po svetu pravočasno spoznali resnico.“

Sedanji protiverski napadi so naperjeni proti vsem veram. Pripravljali so jih že dalj časa.

NASTOP PROTI KOMUNISTOM V IRAKU

Bagdadska vlada je izdala ukaz, ki grozi iraškim komunistom z izgubo državljanstva, če se ne bodo odpovedali komunizmu. Kot poročajo iraški listi, se naslanja zakon na določila nekega dodatka h kazenskemu zakoniku, v katerem so določene kazni za protidržavne upore. Novi ukaz pravi, da se postavi vsak državljani Iraka, ki sprejme komunistični nauk, s tem v službo tuje komunistične države in mu je zato treba vzeti iraško državljanstvo, če se ne bo pokoril zahtevi iraške vlade, da mora prenehati s tako službo.

... in pri nas v Avstriji

Gospodarski razvoj

Je pri nas v Avstriji letos zelo ugoden. Storitvenost industrije in splošnega gospodarstva je zelo narasla. Brezposelnost je padla na neznatno raven. Statistika izkazuje, da je bilo 1. septembra t. l. zaposlenih 2 milijona 51.865 delavcev, to je število, ki ga Avstrija niti v rekordnem letu 1951 ni dosegla.

Zvezni kancler inž. Raab je pretekli teden v Welsu na Zgornjem Avstrijskem napovedal, da bo ugodni razvoj trajal še dalje. Predvsem predvidevajo, da bo sezonska brezposelnost začela rasti šele pozno na zimo. K temu bi naj predvsem pripomogla nova zakonska ureditev podpore stavbenim delavcem za dneve slabega vremena v pozni jeseni.

Tujski promet

Je bil letos zelo ugoden in je Avstrija po tej poti dobila dobrih deviz, čeprav je bilo vreme slabo. Na Vrbskem jezeru je bil dotok tujcev za 22% višji od lanskega, akoravno je bilo lani dosti boljše vreme. Med tujci prevladujejo Nemci. Gostinski obrati pričakujejo dobro jesensko sezono, ker napovedujejo še lepo vreme.

Velikanska goljufija

O kateri smo že zadnjič poročali, da je stala državo težke milijone, še vedno zaposluje varnostne organe. Zaprli so že 32 osumljenih oseb, med njimi več finančnih uradnikov na Dunaju, ki so pomagali goljufom, da so dobili od države „povračila prometnega davka za izvoženo blago“ (Umsatzsteuer-rückvergütung für Export). Dognali so, da so goljufali na tri načine.

1. izvažali so manjvredno blago (žaganje, odpadke itd.), zapisali pa dragocene instrumente, stroje itd.,

2. ocenjevali so izvozno blago veliko više (v nekem primeru kar za cel milijon šilingov namesto samo pet tisoč);

3. ponarejali so izvozne papirje, za katere pa še miške preko meje niso prepeljali.

Sicer pa glavnih krivcev v vsej zadevi, dr. Zorka in odvornika O. Petterja še niso mogli prijeti. O njih sumijo, da sta pobegnili preko meje.

KELAG-proces

ne bo v Celovcu. Državno tožilstvo tu je izjavilo, da preiskave zaradi osebne priza-detosti ne more voditi. Zato so vse akte odstopili višjemu sodišču v Gradcu. Kaj je pravzaprav v ozadju, se še ne ve. Sodijo pa, da se bo raziskovanje tudi v Gradcu vleklo še najmanj tri do štiri mesece.

Interparlamentarna unija (IPU)

Je pretekli teden zaključila svoj kongres na Dunaju. Kot smo že zadnjič napovedali, so sklenili resolucijo, ki poziva velesile, naj dajo Avstriji objavljenjo popolno svobodo. Avstrijska vlada je priredila slavnosten sprejem v Schönbrunn za udelež. kongresa. V avstrijskih časopisih je bilo videti sliko, ki je kazala majhno okroglo mizo, ob kateri so složno sedeli zvezni kancler inž. Raab, notranji minister Helmer, zunanji minister inž. Figl, bivši minister Stockinger ter nemška zastopnika: prezident skupščine dr. Ehlers (pripadnik vlade) in dr. C. Schmied (pripadnik opozicije). Ponekod se je spraševalo, kako da se ravno v tem trenutku kaže tako očitno neka vzajemnost in skupnost „osvobodjene Avstrije“ in „premagane Nemčije“.

V špitalu ob Dravi

so pretekli teden zapazili v veliki višini večmotorno letalo, ki je trosilo letake. Letaki so bili pisani v cirilici in so pozivali ljudstvo k vstaji proti diktaturi. V njih napoveduje protikomunistična organizacija „N. T. S.“, da je na pohodu in je treba zbrati vse sile za ugonobitev tiranije.

Iz tega dogodka na Koroškem razumemo, zakaj je pred nedavnim ruska zasedbena oblast tako ostro kritizirala Avstrijo, da dopušča trošenje letakov v cirilici, ki pozivajo ruske vojske na upor. V špitalskem primeru so propagatorji očitno zgrešili cilj.

Hudo neurje

Je preteklo soboto doživela Zgornja Avstrija. Neurje je divjalo s tako silo, kot je še ne pomnijo v teh krajih. Vmes je padala do 4 cm debela toča, ki je ranila ljudi do krvi. Toča je razbila na zapadni strani skoraj vsa okna v mestu Linzu. Iz vasi Lambach poročajo, da se je vsula kot kurja jajca debela toča. Najbolj je prizadelo sadne nasade, kjer je ves plod uničen. V kleti je vdrila voda, da so imeli v Linzu gasilci polne roke dela. Ni še pozabljen škoda strašne povodnje, o kateri smo pisali, ko je ta kraj spet hudo prizadel.

Franc S. Finžgar:

MEDVED ČEBELAR

„Ali že veš za Kuharjevo hišo tam blizu šole?“ me je vprašal dedek.
„Vem, vem. Lesena je in majhna okna ima. Še manjša ko naša.“
„No, zdaj ti pa povem zgodbo o treh Kuharjevih fantih. To zavoljo tega, da zveš, kako iz take lesene hiše pridejo časih bolj modri ljudje kot iz gosposkih graščin.“
Pri Kuharjevih — pisali so se za Janša — so bili trije fantje: Tone, Lovrenc in Balant. Vsi trije bistre glave. Izmed teh sem enkrat videl samo Balanta, ko je prišel z Dunaja domov na obisk. Vsi trije so imeli roko kakor nalašč za risanje in slikanje. V dunajskih šolah so se tako izučili, da so dosegli imenitne službe. Šolanje jim je plačevala država. Posebno pa je zaslovel najstarejši, Tone. Le zapomni si: Imeniten ni postal zaradi risanja; čebele so ga povzdignile tako, da ga je sama cesarica Marija Terezija izbrala za učitelja čebelarstva po vsej državi.

Ta Anton Janša je začel čebelariti že doma, preden je odšel v dunajske šole. V brezniški — takrat še rodinski — fari ni bilo vasi brez čebelnjaka. Tudi Anton Janša si ga je postavil, večjega in lepšega, kakor je bil prejšnji. Še danes stoji.

„Že vem. Kuharjev Primož mi je dal sat medu.“

„Ej, ti sladkosnedež! Ali si beračil zanj?“
„Nisem. Samo pogledal sem v čebelnjak.“
„Ali si se Primožu zahvalil?“
„Stokrat bogljonej sem mu rekel.“

„Prav. Takrat, kakor se zdaj nekateri, so čebelarji od nas vozili čebele na pašo na Šorško polje na ajdo, ko je bila v cvetu, v gozde Zavrhom na vreso in smreko, če je medila. Anton Janša je imel po sto panjev čebel. Zato si je stesal Zavrhom velik, trden čebelnjak. Vedel pa je dobro — saj so vsi vedeli — da je medved hud volk na med. Če se je ta brčón klatil po naših gozdovih, ni bil noben čebelnjak varen pred njim. Vdiral je vanje in s tace segal v panjice po satje z medom.“

„Ali ga niso čebele nič pikale?“

„So ga. Toda kaj bi sirote ob takem kosu? Do kože mu niso mogle, z nosa si jih je pa trebil z neobčutljivo šapo. — Torej na gozdni planji pod Bidgovcem si je Anton Janša, Kuharjev Tone, stesal močan čebelnjak. Dobro je vedel, da je medved čebelar nevaren. Ko ga je stavil, je pazil, da je bil ulnjak obrnjen na deseto uro. Na jutro ni dobro, na popoldne še slabše. Ob delu pa je že proučeval, kako bi svoje ljube čebele zaščitil pred sladkosnednim roparjem. Ali ti je ne ugame bistra glava? Vsak čebelnjak ima velik, zaokrožen napušč. Za konca napušča je čebelar Janša pritrdil dve močni bruni, ki sta moleli za več pidi mimo strehe. Nanju je pripel dve verigi. Na vsako bruno eno. Na verigi je priklenil okrogel hlood. Vanj je nabil na oba kraja priostrenih žeblijev. Hlood je vi-

sel za medvedovo višino od tal. Ko je bilo tako vse pripravljeno, je Tone pripeljal za poln čebelnjak panjev na pašo. Posedel je. Čebele so radovedno ogledovale viseči hlood, a so se ga naglo navadile in letale pod njim in nad njim na vresje, ki ga je bilo vse rdeče po bregovih. Čebelar Anton je vesel odšel domov. Za trdno pa le ni bil prepričan, ali bo stražar — hlood — pregnal medveda. Zato je vsak dan prihitel gledat k čebelarju.

Teden dni ni osledil nobenega znamenja, da bi bil kdo šaril okrog čebelnjaka. Ko je pa prišel osmi dan, je ves trd obstal. Pred čebelnjakom je bila trata pomendrana. Nizko koritce za napajanje čebel je bilo izrvano in zadegano po brežici. Antonu je bilo takoj jasno: medved je ovohal čebele in se prišel gostit. Stopil je pred čebelnjak, šel vanj, a vse je bilo v redu. Čebele so mirno in pridno letele in nosile obilno žetev. Čebelar se je umiril. Najmanjše škode ni zaznal. Potem si je natančno ogledal hlood. Mnogi žebliji so bili krvavi, medvedje ko-

cine so ležale po tleh in po hloodu. Čebelar je hlood kar pobozal in ga pohvalil: Dobro si stražil.

Medved je prišel ponoči. Z glavo je trčil v okovani hlood. Jezen ga je odpahnil, a hlood se je, obešen na verigi, vrnil in ga butnil po glavi. Medved se je ritenski odmaknil, razgibani hlood je še zvonil sem in tja. Medved vnovič nanj. Zgrabil ga je s taci, a prijel za priostrene žeblije, da se mu je pocedila kri izmed krempljev. Sledovi krvi na hloodu so pričali. Ko se je medved naveličal rvanja s hloodom, je upehan sedel in ježno renčal. Hlood je po malem še zvonil sem in tja. Medvedu šine drugačna misel v trmo. Vzpne se in poskusi splezati po verigi. Z zobmi se zagriže vanjo — Janša je opazil rise na zarjavelih členih verige. Ko bi bila konopna vrv namesto verige, bi jo bil kosmatin pregriznil. Utrujen in užejan je polokal iz koritca vodo, koritce pa izgrebel in ga vrgel po robu.

Ded je zgodbo končal in dodal: „Francelj, sedaj pa h knjigi! Od samih zgodb ne boš ne sit ne učen.“

1) Zadegati — vreči, zalučati.

NAŠA SKRB

Prihodnji teden se bodo zopet odprla šolska vrata. Ukaželjna mladina se bo spet začela poglobljati v študij, da bo postala enkrat zdrav, sposoben člen človeške družbe. Mnogo učenč in učencev bo napravilo svoj prvi korak v šolo. Ali jim bo mogla in hotela dati šola to, kar od nje upravičeno zahtevajo slovenski starši? Ali jim bo posredovala spoštovanje do božjih zapovedi, ljubezen do materinega jezika, temeljito, vsestransko izobrazbo in duha strpnosti, ki je posebno na naših koroških tleh tako potreben?

Brezdvomno je že lepo število šol, na katerih se trudijo vzgojitelji vzgajati koroško mladino v duhu prihajajoče Združene Evrope. Čim širše gledanje na vsa življenjska vprašanja iz evropske ravni mora biti za nas vse v deželi velika nujnost. To naj velja še posebno za tiste, kateri vidijo v slehernem pouku slovenščine nevarnost slovenizacije na Koroškem. Kako naj se izvede ta slovenizacija ob štirih in treh urah slovenskega pouka na nižji in višji šolski stopnji osnovne šole? Enako število slovenskih ur je povprečno določenih tudi za slovenščino na glavnih in srednjih šolah. V vseh ostalih urah se poučujejo predmeti v nemškem jeziku. Proč s tem neupravičenim strahom „slovenizacije“! Kako lepo bi bilo, če bi se uveljavilo pri nas splošno mnenje: „Na Koroškem živita dva naroda! Oba imata pravico do obvladanja svojega materinega jezika. Da bosta to mogla, naj jima nudijo merodajne državne oblasti vse možnosti za doseg cilja.“ To bi bilo pravilno stališče, podlaga za trajen mir v de-

želi. Žalibog še nismo tako daleč, da bi se to spoznanje uveljavilo povsod v deželi. Poznamo še celo vrsto dvojezičnih šol in učiteljev, kateri ne poučujejo tako, kakor jim predpisuje to zakon o dvojezičnem pouku. Tudi v take šole bodo hodili naši slovenski otroci. V skrbih smo za te naše otroke. Kako naj se naučijo v takih šolskih okoliščinah ljubiti do svoje domače govorice? Ali se ne bo tak otrok kmalu odtujil svojemu narodu?

Skrbi nas pa tudi naša mladina na srednjih šolah. Zaman čakamo že leta in leta na slovensko gimnazijo. Za božjo voljo, ali se bo država podrla, če bi Slovencem dali srednjo šolo, saj jih imajo Nemci kar celo vrsto? V monarhiji in prvi avstrijski republiki Celovec ni dobil slovenske gimnazije. Zakaj je ne dovolijo sedanje oblasti? Ozko srčno velenemško gledanje v nacionalnih vprašanjih je dvakrat v zgodovini vodilo Avstrijo v propad. Ven iz nacionalne nestrpnosti v širokogrudno evropsko gledanje!

Skrbijo nas tudi gospodinjke šole, katerim je bila že obljubljena pravica javnosti, a je še do danes nimajo. In javna državna gospodarska šola? Tudi na to Slovenci do danes še zaman čakamo. Nemci na Južnem Tirolskem in Slovenci v Gorici in Trstu imajo svoje šole, Slovencem na Koroškem pa se v tem pogledu dela velika krivica.

Priznamo, in smo to že tudi v našem listu večkrat poudarili, da so se v marsičem razmere po letu 1945 zboljšale. Vendar je naša dolžnost, da ravno ob začetku šolske-

OD MEVI

Še nikoli ni imelo človeštvo takih priložnosti za pouk in prosveto kot v današnjih dneh.

Naj navedem samo primer Združenih držav Amerike:

V ZDA imajo časopisi, ki izhajajo vsak dan, običajno 50 strani; tedniki imajo do 400 strani. 3000 radijskih oddajnih postaj oddaja vsak dan, radijskih sprejemnikov so našli čez 93 milijonov. Vsako leto izdelajo 800 filmov najrazličnejših vrst. Nad 8 milijonov Amerikancev ima svoj televizijski aparat. Človek bi mislil, da so ljudje vsaj z novicami na tekočem: ZDA porabijo namreč 60 odst. svetovne produkcije papirja!

Toda temu ni tako. Gallup, znani raziskovalec javnega mnenja, piše: „Najbolj porazno je dejstvo, da velik del prebivalstva v današnji Ameriki sploh ne ve ničesar o dogodkih, ki so zanj življenjske važnosti.“ Dokaz: Zastavili so po znanstveni izbiri 100 Amerikancev šest vprašanj, med njimi: Kaj je Atlantski pakt? Kaj je 38. vzporednik? Kdo je Tito? Kje leži Formosa, kje Mandžurija? — Izid: Samo 12 odst. vprašancev je znalo na ta vprašanja, ki so bila vsa v neposredni zvezi s tedanjo vojno na Koreji, pravilno odgovoriti; 19 odst. vprašancev je znalo odgovor na eno samo vprašanje.

V Franciji so ugotovili podobno: 45 odst. ni vedelo niti, kaj je Schumanov načrt. In vzroki? Na prvem mestu navajajo duhovno lenobo ljudi. Socialistični list „Populaire“, ki izhaja v Parizu, meni: „Ljudje berejo svoj časopis samo bežno, ne poslušajo radia pozorno, se ne potrudijo, da bi kaj pazljivo prebrali ali poiskali kaj na zemljevidu ali kako besedo v slovarju... Časopisi še podpirajo ljudem lenobo: Pišejo samo o stvareh, ki so bralcem všeč, ki ustrezajo njihovim nagonom, ki vzbujajo radovednost in senzacijo — nič več ne pišejo o stvareh, ki so resnično poučljive, ki bogatijo znanje in ki navajajo človeka k samostojnemu mišljenju...“

Mogel bi dodati še celo vrsto drugih vzrokov. Enega izmed njih naj samo nakažem:

V nekem nemškem mestu, ki šteje 45.000 prebivalcev, so pred nedavnim šteli obiskovalce, ki so ob koncu tedna (v petek, soboto in nedeljo) obiskali kino, modne razstave in varieteje. Našteli so 35.000 ljudi. Torej si je vsak odrasli prebivalec tega mesta privoščil svojo „lahko zabavo“. Skupno so izdali za to — brez pijače — 240.000 šilingov. Vse samo za zabavo.

Kje je potem še smisel in čas za resnejše zadeve?

ga leta opozorimo na velike nedostatke, ki vladajo še pri nas na šol. področju. Kdaj bo napočil čas, ko nam ne bo več treba ob pričetku šolskega leta zaskrbljeno vzdihovati: „Skrbi nas!“

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

KOROŠKI SLOVENC

(4. nadaljevanje)

IV.

SLOVENSKA KARANTANSKA DRŽAVA

Obrska nadoblast nad Slovenci in nad delom severnih Slovanov (nad današnjimi Čehi in Slovaki) je trajala komaj dobrih 60 let. Njihova moč se je namreč hitro iztrošila in to je že leta 623. izrazil med severnimi Slovani trgovec Samo, ki je stopil na čelo tamošnjih Slovanov in ustanovil ter uredil močno slovansko državo, ki je segala najmanj od reke Labe na Češkem do Alp. Tri leta zatem so pa doživeli Obri še strašen poraz pred Carigradom, ki je poleg njihovih notranjih razprtij povzročil za 40 let popolno razsulo njih moči. Tedaj je nastopil tudi za Slovence trenutek, da so se otreli obrske nadoblasti.

Zgodovinskih virov iz tistih časov je tako malo, da nam potek tega slovenskega osvobodjenja do danes v svojih podrobnostih še sploh ni znan. Po vsej priliki se je zgodilo to tako, da so se ob navedenem velikem obrskem porazu povezali tudi slovenski rodovi v Vzhodnih Alpah, stopili v stike s Samom in z njegovo pomočjo pregnali Obre s slovenskega ozemlja, nato pa stopili v Samovo slovansko državno zvezo, ki je segala najmanj od Labe na severu do gornje Save na jugu, morda pa celo do Jadrana. Nista nam znana tudi ne nastanek in ne točna organizacija slovenskega dela te zveze, toda vse kaže, da so si organizirali alpski Slovenci v karantanski gorski trdnjavi vsaj že hitro po omenjenem obrskem porazu pri Carigradu nekako svojo državo, oziroma kneževino kot sestavni del velike Samove slovanske državne zveze.

Oslabitev obrske moči je opogumila tudi Longobarde, da so začeli zopet napadati Slovence. Ker prvi čas slovenska država pač ni mogla biti še dovolj organizirana, se je Longobardom med leti 623—626 res posrečilo, da so osvojili Kanalsko dolino in dolino Ziljice do Meg-

varjev, ki sta ostali potem okoli sto let v longobardskih rokah.

Toda vse kaže, da je napredovalo utrjevanje karantanske države jako hitro, kar je seveda tudi jako okrepilo slovensko udarno silo. Ta se je izražala v tem, da sedaj niso več le odbijali bavarskih napadov na svoji zapadni meji, temveč so stopili takoj celo v ofenzivo proti njim in jih že okoli leta 626 do 629 sami temeljito potolkli blizu današnjega Lienza. S to zmago so pomaknili Slovenci zapadne meje svoje države prav do izvirov reke Drave in Bavarci so dobili pred njimi tolik strah, da so morali celo prositi tedanjega frankovskega kralja Dagoberta pomoči proti Slovencem.

Dagobertu je prišla ta bavarska prošnja jako prav, toda njemu ni šlo za to, da bi ukrotil le bojevite Slovence, temveč je hotel sploh streti mogočno Samovo državo.

V svoji nadutosti je šel celo tako daleč, da je sanjal o podjarnljenju vseh Slovanov do bizantinskih meja. V to svrhu je združil Dagobert celo vrsto germanskih narodov in udaril leta 631. na združene Slované. Do odločitve je prišlo v znameniti tridnevni bitki pri Wogatisburgu na zapadnem Češkem. V njej so bili združeni Germani strahovito potolčeni, nakar je imel potem Samo pred Nemci mir, tako da je mogel svojo državo na znotraj še bolj utrditi. Ta poraz je tudi preprečil, da bi mogla uspeti tedanja prizadevanja frankovskih misijonarjev med Slovani.

Od te skupne velike zmage nad Nemci so imeli velik dobiček seveda tudi Slovenci. Osvobodjeni obrske in nemške nevarnosti in oprti na zvezo s Samom so mogli sedaj tudi oni razviti in utrditi svojo mlado samostojno karantansko državo, ki je imela svoje središče v Celovski kotlini. Prvi, po imenu znani knez te slovenske države se je zval Valuk, za katerega je ugotovljeno, da je vladal že v četrtem desetletju VII. stol. Da je bil že on mogočen knez, nam dovolj dokazuje dejstvo, da sta iskala pri njem pribežališče tudi bolgarski knez Alciok in (okoli leta 664.) furlanski vojvoda Arnefrid.

O nadaljnjem življenju te slovenske karantanske države nam ni mnogo znanega. Gotovo je le to, da so spa-

dali vanjo, razen pasu ob Donavi, vsi zapadni Slovenci severno od Karavank in Pohorja ter zapadno od Panonske ravnine, ne ve se pa, če so ji pripadali tudi Slovenci s poznejše Kranjske in celjskega okrožja. Na vzhodu je segala slovenska Karantanija približno do poznejše štajersko-ogrske meje, na zapadu pa zlasti pri Lienzu še globoko na Tirolsko.

Da je bila Karantanija močna na znotraj in na zunaj, nam pač dovolj dokazuje dejstvo, da je niso uničile tudi velike politične spremembe, ki so nastopile v drugi polovici VII. stol. Kralj Samo je namreč leta 659. umrl in po njegovi smrti je zopet razpadla tudi njegova velika slovanska zvezna država, a obenem so se pa zopet močno okrepili tudi Obri. Obnovili so zopet tudi svoje roparske pohode proti Italiji in v Srednjo Evropo ter si v zvezi s temi podvrgli vnovič tudi Slovence južno od Pohorja in Karavank ter v širokem pasu ob Donavi do Anize. Samo slovenska Karantanija se je krepko vzdržala in si ohranila še nadalje svojo popolno samostojnost. Karantanski Slovenci so se čutili celo tako močne, da so v letih 695 do 698 celo sami zopet napadli Bavarce in okoli leta 725. so vdrli daleč na Bavarsko ter ob tej priliki požgali cerkev in samostan v Bischofshofnu. Enako so bili Slovenci v ofenzivi tudi napram Longobardom. Okoli leta 730. jim je uspelo osvoboditi izpod longobardske oblasti tudi njih rojake v Kanalski dolini ter v dolini Ziljice. Udarjali so v Furlanijo tudi čez Karnske Alpe in v zvezi s temi napadi je moral škof iz današnjega mesta Zuglio (severno od Tolmeza) zbežati pred njimi v Čedad.

Tako so torej ravno slovenski Karantanci ustvarili za dobrih sto let krepko samostojno državno življenje in že v to dobo spada tudi nastanek znamenitega obreda ustoličevanja slovenskih karantanskih knezov na Gospodskem polju. Njegovi početki in prvotne oblike so nam sicer doslej še neznane, kajti prvi doslej znani opisi izvirajo šele iz kasnejših časov, vsekakor je pa vsebovala tisto staroslovensko kmečko demokracijo, ki je ni poznal tedaj še noben drug narod vse Evrope.

(Nadaljevanje prihodnjič)

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

GLOBASNICA

Ko je prišla letos pozimi smrt po 51-letnega Silvestra Sagmeister, tihega in marljivega delavca, je masikdo dejal: Smrt ne izbira, smrt samo pobira. Ne oziraje se na ta stari pregovor je začela pri nas smrt izbirati in si je izbrala letos že pet globaških mater. Najprej se je oglasila pri Jažu, kjer si je izbrala 87-letno Apolonijo Petrič, mater, babico in prababico številnih pridnih in lepo vzgojenih potomcev. Kmalu nato je prišla po mlado vdovo Ančko Mert, pd. Bolčarico; v začetku avgusta pa je posetila kar tri sosedne in pretrgala nit življenja 49-letni Zmesičevi mamici Angeli Hrast, 69-letni Pobjegnovi materi Pavli Knaz in 70-letni Nanci Lesjak. Tudi za njimi žalujejo številni, dobri in marljivi, deloma še ne samostojni otroci.

Kljub bogati letošnji žetvi smrt ni mirovala. Dne 30. avgusta si je izbrala novo žrtev, in sicer je vzela v večnost 75-letnega gostilničarja in trafikanta Franca Uranšek, pd. Šteklja v Globasnici. Kdor bi hotel napisati življenjepis Franca Uranška, bi moral raziskati globaško zgodovino zadnjih petdesetih let, ki je zopet ozko povezana z življenjem vseh koroških Slovencev. S Krajgerjem, Cirgojem, Kunčičem in Čebulom je stal Uranšek na pozornici javnega življenja v prvih vrstah.

V svojih mladih letih je bil rajni izvrsten pevec in igralec, vnet član domačega izobraževalnega društva in slovitega smihelškega „Korotana“. Bil je tudi strasten „bukvar“ in v pisavi in besedi nemščine več kot malokdo v Globasnici. V občinskem odboru je desetletja zastopal interese slovenske ljudske stranke ter večkrat vodil tudi županske posle. Okrog njega so se zbirali lovci in čebelarji; ti so ga izvolili za tajnika čebelarskega društva. Poznan je bil kot dober družabnik, zato so gostje od blizu in daleč radi posečali njegovo gostilno, katero je dal šele pred kratkim po načrtih pd. Uranška in štimca okusno prenoviti.

Kakor večina zavednih koroških Slovencev, je tudi rajni okusil grenkost geštapovskih zaporov. Da je rajni spoznal tudi nacistične zapore, ni niti omembe vredno, saj skoraj ni zavednega Slovenca, kateremu bi bili geštapovci prizanesli.

Akcija za električne naprave

Radio aparati, mlinci, drobilniki, elektromotorji in vse druge gospodarske in gospodinske električne stroje in električne naprave najceneje in pod ugodnimi pogoji v zalogi električnih strojev

Johan Lomšek
ST. LIPŠ, Post EBERNDORF

Kakšen ugled je užival rajni Francej, je še posebej pokazal njegov pogreb. Ogromna množica faranov, prijateljev in znancev od blizu in daleč je prišlo; prihitel je tudi France Kovač iz daljne Štajerske, da spremeni zemeljske ostanke rajnega prijatelja na domače pokopališče k večnemu počitku. Gamljiva je bila Francejeva zadnja pot. Mehke, otožne melodije treh zborov (dobrslaveški, štebenski in domači) so ga spremljale od domače hiše do odprtega groba.

Žalujoci Francejevi ženi in vsem sorodnikom rajnih naše iskreno sožalje. Naj sveti rajnim večna luč!

SKOCIJAN

Naznanilo. Redni kvatni shod bo pri nas na nedeljo 19. septembra.

V soboto ob 7 zvečer bo rožni venec, litanije, blagoslov in priložnost za spoved.

V nedeljo od 6 dalje spovedna priložnost. Ob 7 sveta maša z ljudskim petjem. Ob 8 maša pri Križu za ude mrtvaške bratovščine. Ob 9 maša za šolsko mladino. Ob 10 slovesna peta maša.

RADIŠE

V predzadnji številki „Našega tednika“ ste brali o našem romanju v Podjunu. Da bo poročilo popolno, hočemo danes še dodati naše romanje v Marija Luggau, katero smo napravili pred nekaj časom. Bilo nas je 28. Na poti tja, smo se ustavili v rojstni vasi našega gospoda župnika, v St. Pavlu ob Zilji. Lepo so nas sprejeli tamošnji župnik g. Goršek. V St. Štefanu pa so nas pozdravili škof. svet. Anton Pelmar. Globoko so nam segle besede tega častitljivega,

Pri nas na Koroškem

starega dušnega pastirja v srce. Zdeli so se nam kakor mladi starček, ki še s svojimi 84 leti opravlja službo župnika. V St. Štefanu so nastopili službo leta 1899.

Mimogrede smo obiskali še cerkev v Šmohorju. Preden smo prišli v Marija Luggau, smo obiskali Plöckenpass in molili v kapeli, ki je bila postavljena po svetovni vojni padlim vojakom. Nekaj kilometrov prej smo se ustavili na vojaškem pokopališču, kjer počiva med drugimi tudi radiški faran, kmet Stefan v Dvorcu. Gamljivi trenutki so bili to, ko smo obstopili njegov grob. Ko bi mogli gorski velikani v daljnji in bližnji okolici govoriti, bi mogli povedati marsikaj, tako pa molčijo in vendar govorijo...

Vožnja po Lesachtalu je sicer romantična, toda ne brez vsake nevarnosti. Končno smo le prispeli do cilja. G. prior so nam razložili zgodovino cerkve in nam govorili o čudežih, ki so se že zgodili na tem mestu. Po končanem cerkvenem opravilu smo se ločili od žalostne Matere božje in se napotili proti domu. Med drugim smo videli tudi kraj, kjer izvira „bistra Zilja“. Preko Lienza in Beljaka smo se peljali naravnost domov. Še ni bila noč, ko smo bili že doma, polni veselja in zadovoljnosti, da smo srečni in bogati na duši opravili dnevno romanje.

ZIHOPOLJE

V nedeljo, dne 12. septembra 1954, to je na praznik Marijinega imena, je na Zihopoljah zadnji letošnji veliki romarski shod in obenem dan celodnevne češčenja.

Najsvetejše izpostavimo ob 7. uri. Božje službe so od 7. do 12. ure. Priložnost za sv. spoved je od 6. ure dalje. Ker bo ta dan 7 duhovnikov na Zihopoljah, boste lahko opravili vsi svojo pobožnost. Popoldne ob pol 3. uri pete Marijine litanije in blagoslov. Častilci presv. Rešnjega Telesa in ljubitelji Matere božje ste ta dan v Marijinem letu še prav posebno vabljeni na sončne Zihopolje.

PODGERBERG

(Mizarstvo Kovačič)

Zaradi neresničnih vesti, ki jih širijo nekateri ljudje, da v naši delavnici ne delamo več, sporočamo širši in bližnji okolici, da izdelujemo pohištvene in gradbene mizarne izdelke prav tako kot prej.

I. Kovačič, vdova

ST. JAKOB

Po več desetletjih sta na obisku v svoji domovini Tomej Obilčnik in Tomej Štornik iz Amerike. Želimo, da bi jima domovina bila spet to, kar jima je pomenila pred dawnimi leti ter da bi se prav dobro počutila med nami.

Na občini so pri zadnji seji sklepali o nakupu gasilskega avtomobila, ki bo baje stal približno 50.000 šilingov. Tudi o šolninah so razpravljali, ki jih plačuje občina za otroke, ki hodijo v glavno šolo v Beljaku. Malo čudno je, da je to sploh mogoče, ko imamo vendar v St. Jakobu tudi glavno šolo.

Ker je napravil en uslužbenec na naši občini tajniški izpit, imamo v zadnjem času takorekoč dva usposobljena občinska tajnika. Glavno vprašanje se je vrtelo okoli plače, pri kateri seve nobeden noče zadrževati.

Tudi živinorejski odsek je sprožil razne potrebe in tako so sklenili nakupiti dva bika. Učilnice vseh treh šol v šentjakovski občini so sedaj v počitnicah prebelili. To delo je stalo občino 19.000 šilingov.

Različni časopisi so prinesli trditev, da je St. Jakob po svojih gostilnah nesposoben sprejeti tujce in jih primerno pogostiti. Do tega občinski odbor sploh ni zavzel realnega stališča in je videl glavni vzrok le v zanemarjenem glasovalnem spomeniku.

SLOVENJI PLAJBERK

Vroči poletni dnevi se bližajo koncu in kaj kmalu nas bo zajela mrzla zima, ki je pri nas še posebno dolga. Zato moramo že sedaj pripraviti drva in si popraviti hiše.

Najlepšo hišo si je pripravila družina Gregorja Laussegger in ne samo za to zimo, ampak za celo življenje sebi in svojim potomcem. Kakor goba po dežju je kar naen-

krat zrasla lepa Gregorjeva hiša zgoraj nad cerkvijo, na vznožju Zingarice. V nedeljo, dne 29. avgusta, so jo č. g. župnik slovesno blagoslovili, da bi bila Gregorjeva hiša družini srečen dom, Bogu v čast, narodu pa v ponos!

Letošnje poletje je prišlo v naš planinski raj kar precej letoviščarjev, da so si hladili svoje živce. Posebno radi so prišli Nemci in Dunajčani. Ob sobotah pa tudi Celovčani in Borovlčani. Zadnji čas smo opazili nekega posebnega gosta, ki ga nismo prav nič veselili. Imenuje se medved. Do sedaj smo mu prijazno stregli s svojimi ovčami, ki si jih je kar sam jemal. Če pa se bo moral še kdo drugi žrtvovati, je odvisno od naših lovcov, katerim je — kakor je videti —, ta gost kar všeč. Če bo šlo tako naprej, si bomo morali drugje poiskati zaščite pred takšnimi gosti ali pa se jih znebiti na svoj način.

SMIŠVAVČE PRI ROŽEKU

Dne 28. avgusta je pri nas umrl Gregor Sgiavarello, pd. Durovec v Smišvavčah. Bil je doma v Bašah in je 40 let oskrboval posestvo, kjer je rojstna hiša č. g. dr. Francea Zeichna.

Rajni je bil odličen katoličan, dolgoletni odbornik občine Lipa in odbornik posojilnice in hranilnice v Podravljah ter prav skrben cerkveni ključar lipske fare. Kakor je bil pošten in značajan, tako je tudi kljub žalostnim razmeram branil vero in svojo ljubo domovino. Kot gospodar je bil zelo ugleden in kot sosed ljubezniv, tako da ga bomo vsi zelo pogrešali. Da je bil res priljubljen med vsemi našimi ljudmi, je lepo pokazal njegov pogreb.

SKOČIDOL — PODRAVLJE

„Pač žene vsak rojenec — le malo časa tu živi — in še te kratke dni — ves čas je le mučenec. — Ko cvet iz popja zdaj se dvigne — čez noč pa stre ga že vihar — ko senca naglo mimo švigne — in stalen ni nikdar.“ (Job — Gregorčič) To spoznanje velja za človeštvo vsepovsod. Smrtna kosa je žela letos tudi pri nas. Po dolgi, vedno vdanu prenašani bolezni je kot prva v tem letu končala tek svojih 74 let na Primorskem rojena, ga. Lucija Ivančič iz Gorič, vzgledna katoličanka in zvesta Slovenka.

Sledile so ji na poti v večnost po 5-letni bolezni Julijana Kernala, rojena Maček, v starosti 68 let ter Katarina Messner, roj. Kravanja v 66. letu. V 62. letu svoje starosti pa je umrl po mnogih in težkih operacijah v bolnici kamnolomski delavec Tomej Wucherer. Pri prometni nesreči na poti na delo pa se je ponesrečil tovarniški delavec Peter Tiller. Imel je komaj 49 let in je umrl nagle smrti. Vsi so bili pravočasno sprevideni in počivajo na farnem oz. podružničnem pokopališču. Misijonišče Vernberg ima pa od leta 1953 svoje lastno redovno pokopališče, kjer počivata že tudi dve sestri redovnici. Preč. g. p. Jozue Scharwitzl, naš rojak, pa počiva na mestnem pokopališču v Lienzu.

RAZNO

Kakor listi tu in tam poročajo, ima oblast namen čimprej od državne ceste Celovec — Beljak v Lipi izpeljati po ravnem svetu novo cesto ob železnici preko Jesenika, Podravlj, Dol, Skočidola, čez reko Dravo preko Štakorč, Dobrave in Jezernice do Beljaka. S tem bi se kolesarji in avtomobilisti izognili klancev pri Cvangarju in Bohinjcu-Trinku. Tako bi imenovani kraji dobili tudi avtomobilsko zvezo s svetom, ki je do sedaj pogrešajo. Poleg tega pa je menda nameravan tudi prekop skozi dravski polotok. Na tem mestu bi se potem mogla postaviti tudi elektrarna.

V načrtu je tudi dvotirna železnica iz Beljaka v Celovec in tudi njena elektrifikacija. To so lepe želje za bodočnost, morda pa dobijo res kmalu „meso in kri“.

PODRAVLJE — DOLE

Več let že obratuje velika moderna peščarna v podravljemskem borovju. Lastnica je tvrdka Ing. Kunz. Preden so jo namestili, so z globokimi vrtnjami v zemljišče na raznih krajih dognali ležišča dobrega suhega peska. Doslej je delavno podjetje

spravilo že na stotine, morda tisoče vagonov najboljšega peska, ki ga oddajajo za pota, ceste, stavbe, zgradbo elektrarne v Kolbnici v Meljski dolini. Peščarna obratuje noč in dan.

Na kraju njenega obratovanja, kjer je bil prej raven svet, zija sedaj že strahovit, do dravske gladine segajoč prepad, ki je napolnjen z vodo. Letos pa je to podjetje otvorilo po zaokrožitvi na dolinskem polju novo, še moderneje urejeno peščarno s tirno zvezo z le nekaj sto metrov od nje oddaljeno železnico, s katere morejo železniške vagoni pripeljati po pesek neposredno pod peščarniški stolp z v nebo kipečim kranom in električno gnanim, spuščanim in dvignjenim kopačem. Bo redkokje v deželi sličen obrat. Naj dela v dobrobit skupnosti!

SKOČIDOL

Čas prijave, oziroma obnove udnine Družbe sv. Mohorja je spet pred vrati. Naj se vsi stari udje z mnogimi novimi iz vseh treh župnij občine Vernberg javijo vsaj do Vseh svetih pri poverjenikih (župni urad Skočidol in Strmec). Knjige bodo letos zelo lepe in pestre, predvsem pa koledar. Torej zbudite se in brž na delo. Natančneje bomo še pisali v listu. Neki naš podjeten faran je že po vsej deželi znan. Ima tako delavno in vztrajno srce, da ga po vseh krajih nosijo noge! Pride v vsako vas in stopi čez vsak prag, njegova torba je že polna zmag.

V začetku letošnjega šolskega leta je v smislu razglasitve odredbe deželne šolskega sveta po petih letih tukajšnje nastavitve zapustil našo šolo učitelj Oroslav Balasa. G. Balasa je v vsakem: v jezikovnem, državnem in cerkvenem učnem in vzgojnem oziru vzgleden učitelj. Zaprošil je za učiteljsko mesto na petrazredni šoli v St. Lenantu pri Sedmih Studencih in je to tudi dosegel. Prebivalstvo skočidolskega šolskega okoliša se mu za vse njegovo naporno in plodonosno učno in vzgojno delovanje na tej šoli najtopleje zahvaljuje. Le težko smo se od njega poslovili. Želimo mu vse najboljše na novem mestu!

Redko slavje je imela naša vas, dne 27. in 28. avgusta. G. Avgust Belohubi, sedaj gostač in rentnik, je namreč obhajal v sredi svoje družine v Skočidolu svoj devetdeseti rojstni dan in god. Preselil se je sem v občino Vernberg že pred 70 leti. Doma je iz južne Češke. V tistem času je z njim dospelo tudi več Čehov v našo deželo. Ker je bilo takrat v naši škofiji precejšnje pomanjkanje duhovnikov, jih je prišlo precej iz Češkega, toda so razen preč. g. Antona Pelnara, škof. duh. svet. in župnika pri sv. Štefanu na Zilji, že vsi pomrli. Na mnoga leta!

DVOR

Žalostno so zapeli zvonovi dvorske farne cerkve, ko so verniki spremljali dne 24. 8. tako naglo in nepričakovano umrlega, še ne 16-letnega mladeniča Polidija Majriča, bivšega vzglednega ministranta, k pogrebu. Bolehal je že dolgo časa na padavici. Zdravljenje je imelo vedno le kratek uspeh. Na Veliko Gospojnico je bil še s svojo materjo v Vrbi pri sv. zakramentih, dva dni nato pa je mirno in tiho sredi spanja v domači hiši izdihnil svojo mlado dušo. Žalujejo za njim starši in tri sestre. Ob grobu sta mu govorila v slovo in ostalim v tolažbo vrbsko-dvorski g. župnik in skočidolski župnik.

Avtomobilska nesreča v spodnji Podjuni

V sredo, dne 1. septembra, okrog 12. ure se je peljala domov na Led 15-letna Roscher Anica, pd. Šuštrlova, z namenom, da nese južno domačim, ki so v šmiklavžu na travniku sušili otavo. Okrog dveh je bila Anica z južno že v šmiklavžu. Peljala se je s kolesom. Nekaj deset metrov pred šmiklavško tablo na deželni cesti, ki vodi iz Laboda v Velikovec, pridrvi za njo tovarni avto s prikolico naložen na obeh vozovih z deskami. Domnevno je bil to avto nekega italijanskega podjetja iz Beljaka in je baje peljal deske v Trst. Nesrečna Anica, ki se je držala cestnih predpisov in se peljala po desni strani ceste, je drveči avto, ki je premalo zavil na levo, podrl na tla, ji prerezal levo nogo v stopalu in še zlomil v gležnju.

Bližnji ljudje so takoj prihiteli ubogi Anici na pomoč. Tamkajšnji česar Pavel Stern je obvestil orožniško postajo na Rudi in zdravnika v Velikovec, ki je nudi ponesrečenki prvo pomoč ter jo dal odpeljati v celovško bolnico. Ponesrečeni Anici želimo čimprejšnjega okrevanja.

Ko doživljamo dan za dne enake in podobne nesreče, se upravičeno vsak dan bolj bojimo javne prometne ceste, zlasti še s kakšnim prometnim vozilom.

IZ ŽIVLJENJA

Da se dobro počutiš, je eno samo sredstvo: naučiti se moraš biti z danim zadovoljen in ne vedno zahtevati to, kar ti ravnoma manjka.

Pred vojno so na mnogih premožnih hišah stali napisi: „Beračem in prosjakom je vstop prepovedan!”

Če si po letu 1945 šel po zapuščenih mestnih cestah, si mogel tak napis še brati na marsikaterih široko odprtih vratih. Vojna je vrata tako na široko odprla, da jih tudi lastniki niso mogli zapreti, kajti tudi zanje je bil „vstop prepovedan”.

„Prepričana sem, da je popolnoma napačno, če otroci vidijo, da so starši v kaki stvari različnega mnenja. Zato jih takoj pošljem ven, če opazim, da se z mojem povsem ne strinjajo.”

„Tako je torej; že od nekdaj sem se čudila, kako je mogoče, da imajo vaši otroci tako zdravo in rjavo barvo.”

Filmski igralec Charlie Chaplin je srečal učenjaka Alberta Einsteina. Med razgovorom pravi učenjak:

„Kar na vaši umetnosti najbolj občudujem, je njen mednarodni značaj. Ves svet vas razume.”

„To drži,” odvrne Chaplin. „Ampak pomislite, gospod profesor, vaša slava je še bolj začudenja vredna. Tudi vas ves svet občuduje, čeprav vas nihče ne razume.”

Marijanski kongres v Celovcu

V Celovcu so v polnem teku priprave za Marijanski kongres od 1. do 3. oktobra. Kongres bo gotovo največja verska slovesnost, kar jih je doživela krška škofija. Ker je letos Marijino leto, se po vsem svobodnem svetu vrše velike proslave Mariji v čast in so množična romanja na Marijina božja pota. Tudi naša škofija ne sme zaostajati za ostalim katoliškim svetom.

V okviru celotnega programa kongresa bodo imeli slovenski verniki še posebej lastno slovesnost, in sicer bo v soboto 2. oktobra ob pol dveh popoldne v stolnici blagoslov s petimi litanijami in škofovim nagovorom, nato pa bo slovesna marijanska akademija, kjer bodo nastopili združeni cerkveni zbori in prav za to priliko sestavljena slavnostna igra „BREZMADEŽNA” s petjem in rajanjem. Igra bo ob tej priliki doživela na Koroškem krstno uprizoritev in bo gotovo nudila z lepo versko vsebino tudi gledališki užitek.

O celotnem programu bomo še poročali. Ob priliki kongresa bodo še nekatere razstave, ki nas bodo seznanile z novo cerkveno umetnostjo, katoliškim časopisjem in zgodovino podob in samostanov. Upamo,

J. Š. Baar — Al. Nemec:

ZEMLJA IN LJUDJE

Roman (83. nadaljevanje)

Sedaj je zopet izginil ljubi mir poletnih večerov. V tiho noč vrešči veselo italijansko petje, nemške kletve, češki prepiri, krik in vik strastnih glasov, obupni kliči na pomoč zabodenega človeka, udarci z rokami in s toporišči; toda vas se za to ne zmeni, to ji je postalo vsakdanje. Vsem je zoprno le to, da polirji vsako soboto izplačujejo v trgovini in da tudi kmetje morajo tja po plačo. Tam pa za pultom stoji Salomon, se klanja in smeji: „Toliko lepih denarcev je dobil gospod, pa ne da nič zaslužiti. Tu imam lep ostanek za suknjič ali pa naredite veselje gospe in ji kupite tole ruto,” govori priliznjeno in vljudno in, kakor hitro kmet začne ogledovati blago, je zgubljen. Ne ve niti kako in česa punča stoji pred njim, ne ve kako in kdaj, in že jo je izpraznil, niti ne zaveda se in že ima zavito blago v žepu, že sedi med polirji in igra celo karte.

Zene stoje na straži... Ko se je možem pripetilo to dvakrat, trikrat, so še molčale, toda ko je Hlodalek šel četrtrič po plačo, mu je žena zastavila pot. „Ne bom te zavržla in osramotila pred ljudmi, da bi po tebe šla v „Sodomo”, le pojdi in spet zapravi zaslužek, podpiši novo menico, opij se, toda zapomni si, v tistem trenutku, ko se boš ti skozi prednja vrata pijan priklatil domov, bom jaz šla skozi zadnja z otroki k staršem. Vzela sem si treznega in pridnega moža, temu sem prisegla zvestobo, ljubezen in poslušnost, ne pijanču. Ti hočeš biti klasek, toda jaz nisem Klaskova, imam otroke in pol posestva je mojega, spametuj se in nehaj, do-

Razmere v Vzhodni Sibiriji

Izjave nekaterih bivših japonskih vojni ujetnikov, ki so se vrnili iz sovjetskih taborišč prisilnega dela v Vzhodni Sibiriji, je pred kratkim objavil tokijski dnevnik „Sangyo Keizai”. Po vsem svetu so vzbudile veliko pozornost.

Povratniki pripovedujejo o velikih ležiščih zlata v dolini Kolime, kjer so zaposleni prisilni delavci nemškega, kitajskega, korejskega, češkoslovaškega, romunskega in italijanskega porekla, vsi označeni z laškavim nazivom „kriminalni pregnanci”.

Izjave teh japonskih povratnikov se popolnoma strinjajo z izjavami povratnikov lanskega decembra in s poročili radia Moskve iz najnovejšega časa.

Prebivalstvo Vzhodne Sibirije vedno bolj narašča, tako da je na tem področju Kremelj imel za potrebno ustvariti vsaj videz upravnega aparata. Dvema velikima provincama Amur in Sahalin, ki so ju ustanovili leta 1948 odnosno 1947, se je pred kratkim pridružila še tretja, Magadanska, ki leži bolj severno. „Teritorij nove magadanske oblasti” — je pred kratkim poročal radio Moskva — bo segal od Okhostskega morja do Arktičnega oceana. Te tri „oblasti” imajo zdaj že več milijonov prebivalcev, skoraj samo ljudi, ki ne prebivajo v Sibiriji po svoji svobodni izbiri, ampak ker so obsojeni na prisilno delo, ki se bo le težko končalo pred njihovo smrtjo. Zato prebivalstvo teh treh novih provinc narašča; če bi zaviselo od naselitve svobodnih ljudi, bi pač v vseh teh krajih ne bilo skoraj žive duše.

Tako je tudi bilo še pred 20 leti; s prvimi čistkami v letih 1930 do 1940 so pa začela rasti na ledeni stepi ogromna mesta sužnjev, v katere dovažajo še zdaj tisoče političnih jetnikov in zaradi navadnih zločinov obsojenih ljudi. Samo v novi magadanski „oblasti” je po pripovedovanju povratnikov 20 velikih koncentracijskih taborišč: Nagajevo, Okhostk, Atka, Zrianka, Sredne-Kolimsk, Nižne-Kolimsk, Nižne-Kresti, Kresti-Kolimskije, Magadan, Ust-Srednikan, Sejmčan, Baligičan in Verhne-Kolimsk.

Pod strogo in kruto kontrolo agentov politične policije (MVD) se izvajajo ogromna gozdna, rudniška, cestna in druga dela. Mnogo jetnikov, ki so jih obsodili v času

da bo tedaj na programu nekaj dobrih verskih filmov.

Na kongres bodo vozili posebni vlaki in avtobusi s popustom. Vodstvo kongresa želi, da se verniki čimprej prijavijo, da lahko uredi vse potrebno glede prometa in prenočišč.

kler je še čas.”

Hlodalek je povsili glavo in šel in toliko, da ni Salomona udaril v obraz, ko ga je jel zadrževati. Vrnil se je za četrto ure in je do groša naštel ženi denar na mizo. Angeli varuhi so bile te putimske žene. Dosegle so, da živita dva svetova drug ob drugem, stikata se samo, kadar je to potrebno, toda nikdar se ne pomešata med seboj. — Sosed je, resni kakor aristokratje, ostajajo zvesti gostilnam, na katere jih veže navada, sorodstvene vezi, bedijo nad sinovi in hčerami, čuvajo tudi nad svojimi posli. — Vse, kar je tujega, drvi v „Sodomo”, v katero so uvedli novost, prodajajo pivo v steklenicah iz knežje pivovarne. Vse domače pa se „Sodomo” izogiblje in se varuje pred njo.

Dva svetova, pravim, živita drug ob drugem že četrto leta in se ne mešata; toda česar ni, se lahko zgodi...

Prišlo je putimsko svetlovrensko prošenje.

Aj ti sveti naš Lovrenček,
tvoja cerkev je kot venček,
venček vih goré.
Tam ven in noter hodijo
in se pod roko vodijo
deklice lepé.

In po večernicah so šle iz cerkve ne samo mladenke, ampak tudi fantje in so zavili k Slnkom. Lani je bila ob proščenju veselica „pri novi”, zato je letos župan odredil veselico „pri stari”. Za mladino so prišli tudi starši. Po stari navadi je tudi Cimbura peljal sem svoje semiške in hradiške goste.

„Očka, sem, k nam,” mu mahajo in ga kličejo Jan in Šterba, smehljata se mu Verunka in Rozalka, oče Rouček pa dela nje-mu in gostom mesto in Francek nese sem nad glavami plesalcev sedeže.

prvih stalinovskih čistk, je že prestalo svojo kazen, vendar dobi le malo teh ljudi dovoljenje za povratek domov. Treba je, da so dosegli 50 let ali pa da jih je zdravniška komisija taborišča spoznala za invalide. Pa tudi starost 50 let ne daje pravice za povratek, če je obsojenec zdravnik, geolog, inženir, kemik itd. Primanjkuje strokovnjakov in prav gotovo ne pride nikomur na pamet, da bi se naselil prostovoljno v novi „oblasti”; zato režim uporablja tudi silo, da ne uidejo še tisti, ki so se v svoji nesreči že tam znašli.

V taboriščih amurske, sahalinske in magadanske oblasti živijo — kot poročajo japonski povratniki — še vedno tisoči in tisoči nemških, italijanskih, francoskih in japonskih vojni ujetnikov. Od časa do časa

Čarovna pijača

Kaj vendar slišim, dragi moji! Vi, mestni ljudje menite, da tisto s čarovno pijačo ne drži? Kaj takega da ni mogoče, pravite? Le zakaj ne? Čarovna pijača je čudovito sredstvo in je že mnogim pomagala. Kar poslušajte, kako se je meni z njo zgodilo:

Trideset let sem v miru živela s svojim starim, zdaj pa, ko sva ostarela, je postal kot bi vraga spustil z verige. Tak prepirljivec, tak nezadovoljnejši je stari postal, da ni verjeti! Če jaz pravi „črno”, reče on „belo”, če jaz rečem „ena”, pravi on „dve”. Jaz pa se tudi ne bojim in ne odneham: On pravi „pet”, jaz pa pribijem „deset” — in tako se vrsti pri nas od ranega jutra do poznega večera dan za dnem prepir za preprirom. Pričela sva premišljati, kdo je temu pravzaprav kriv.

„Zakaj se prepirava, stara, ha?”

„Ker si ti začel, ti stari prepirljivec!”

„Ni res, ti si začela s svojim ostrim jezikom!”

„Ne, ti!”

„Ne, ti!”

Tedaj mi je moja stara sosedka dobro svetovala: „Marjuška,” je rekla, „zakaj si vedno delaš težave s stari! Pojdi vendar k starcu, ki živi na gori. On zna vodo zagovariti. Taka voda je že mnogim pomagala, morda bo tebi tudi.” — „No,” sem si mislila, „pa poizkusim, slabše tako ne more biti...”

Šla sem torej k njemu in potrkala na njegovo okence. Iz kočje je pokukal droben možiček, z dolgo, belo brado in je vprašal:

„Kaj želiš, hčerka moja?”

„Pomagaj mi, batjuška,” sem prosila, „toliko imam težav s svojim stari, vedno le sitnosti in prepir.”

„Počakaj trenutek.” — Iz kočje je pri-

repatnirajo tudi kako skupino nemških ujetnikov, zlasti kadar hoče moskovski režim napraviti ob kakem določenem političnem dogodku nekoliko propagande. Tako je bilo tudi nekaj tednov pred berlinsko konferenco.

Japonski povratniki pripovedujejo tudi o prehrani, ki je odmerjena po opravljenem delu posamezniku: tisti, ki so napravili manj kot 45 odstotkov „norme”, dobivajo na dan (v tistem podnebj!) le 450 gramov kruha, medtem ko se za tiste, ki so normo presegli vsaj za 40 odstotkov, krušni obrok poveča na 900 gramov.

Bolniki, ki očitno niso mogli delati, so dobili kot glavni obrok hrane škodelo juhe in kos kruha. Često so ljudje tako oslabele, da je bilo nemogoče izpolniti celo „normo”; tisti, ki so skušali delati preko svojih moči, da bi dosegli večje obroke hrane, so često zaradi izčrpanosti in oslabelosti umrli.

(Benjamin West)

sel vrč z vodo, nekaj zamrmral in mi natočil stekleničico z njo ter rekel:

„Tu, hčerka moja! Ko se bo tvoj mož spet začel prepirati, vzemi požirek te vode; ne izpljuni je in ne požri je, ampak drži jo v ustih in moli na tihem, dokler se spet ne pomiri. Vse bo še dobro.” —

Pripognila sem se pred starcem, vzela stekleničico in šla domov. Komaj sem prestopila prag, je začel mož prav divje preklinjati:

„Te vražje ženske! Vedno samo klepetate s sosedom, namesto da bi doma pospravljale, nikoli nima človek pravega reda!” —

Tedaj pa, dragi moji, naglo napravim majhen požirek iz stekleničice in ga držim med tiho molitvijo v ustih. In vidim, mož postane čisto tiho. „Zahvaljen bodi Bog,” si mislim, „zdravilo je pomagalo,” — postavim stekleničico za sveto podobo in pričnem pripravljati samovar za čaj. Pri tem pa mi nepričakovano pade cev na tla z velikim ropotom. Tedaj stari zopet vzroji:

„Neroda babja, kaj so ti roke postrani zrasle...”

Jaz pa spet hitro po steklenico, vzamem požirek, ne izpljunem, ne požrem, molim... In glej, stari se je spet pomiril.

Od tistega dne, dragi moji, je spet mir pri hiši; če začne mož preklinjati, vzamem takoj v roko stekleničico... In vse gre, kot bi bilo namazano.

In vi pravite, da ni čarovne pijače?

(Po stari pripovedki)

Zdrav duh v zdravem telesu — za šolo nakup pri

SAMONIG-u

je v tvojem interesu!

in petje s tako silo, da je preglušilo godbo. Krik in vrisk prihaja vedno bliže in narašča, že se vali skozi odprta vrata tudi v gostilno... Francek hitro postavi lesene svečnike na mizo, da bi novim gostom posvetili.

Drugi svet iz „Sodome” prihaja plesat ob proščenjski veselici „k stari”. — Prihajajo polirji in s seboj peljejo v sredi „rdečo gospodično”, za njimi gredo tudi „bratrance”. Koga pa ti peljejo?

Glej no, to je Venceljček! Se še spominjate na potovkinega gribastega Venceljčka? Z materjo je hodil otrok klicat sosede v „občino”, izučil se je za krojača, ostarela je, toda ostal je pritlikav in sedaj že vrsto let šiva pri mojstru Lososu v Pisku. Pogosto prihaja v Putimo, ob proščenju in ob posvečenju cerkve, pozimi pa kar po štirinajst dni „dela” v vasi. Pri Kečliku ali pri Cimburi sedi na peči, popravlja in prešivlja znanec obleke, za otroke dela celo nove, med šivanjem pa stari in mladim pripoveduje pravljice in novice. Putimci imajo gribca radi, toda danes ga ne poznajo.

Zašel je med capine in ti so ga oblekli v maškardo. Pod nosom so mu z ogljem narisali brke, na starikovo glavo nataknili papirnato čepico, v usta viržimko, suknjo mu obrnili narobe in v gumbnico vtaknili rožmarin s trakovi kakor ženinu.

„Zaigrajte sedaj Venceljčka,” drzno ukaže tuji svet in spustijo Venceljčka ter mu kličejo: „Venceljček, ženin, izberi si nevesto!” Ta se bebasto smeje, nerazumljivo blebete in se zapleta z nogami. Da, pijan je, pijan.

„Opijanili so ga,” je jezno zavpil za mizo Cimbura in vstal.

„Nesramneži, reveža so opili.”

„Žaliti nas hočejo, norčevati se z nami.”

(Dalje prihodnjič)

Če bi hotel . . .

Demosten je že v sedmem letu izgubil svojega očeta. Njegov pretkani varuh je utajil in poneveril vso njegovo imovino. Na sodni razpravi je Demosten poslušal mojsterski govor svojega branitelja, katerega je potem narod v triumfu spremljal domov. Tedaj se je Demosten odločil, da postane tudi on govornik.

Cilj — postati govornik — mu je bil vsak dan pred očmi. Za vsako ceno ga je hotel doseči. Ko je govoril prvič, so se mu tako smejali, da je moral sredi govora prenehati. Ves potrt je hodil dan za dnem po mestu, dokler mu ni dal poguma neki stari in mu svetoval, naj se naprej vadi. Lotil se je z večjo vztrajnostjo dela. Po nekaj mesecih je že šel med ljudi. Ker je pri govoru malo jecjal, si je dal v usta pod jezik male kamenčke in se tako vadal govoriti. Hodil je k morskimi obali in kričal ob udarjanju morja v bregove. Imel je slaba pljuča. Zato se je sprehajal v naravi ter na glas deklamiral govore in verze.

In glej! S temi vztrajnimi vajami je počasi premagal vse ovire in postal tako slaven govornik v Atenah, da ga govorniki še danes posnemajo.

Nimamo močne volje. Tu je vir vseh naših napak. Kdor ima močno voljo, se reši vseh napak.

Marsikdo izmed nas pravi: „To bi napravil, samo če bi hotel. Da, večni ta: „Če bi hotel.“ Kdor vedno to govori, je prav tak kot naslikani vojak, ki le meri s puško in s strašnim obrazom preti: „Zdaj bom streljal!“, sproži pa ne. No, takega vojaka se nihče ne boji, ker ne bo nikoli ustrelil.

Da, mogel bi, če bi hotel. Če bi imel tisočkrat tisoč šilingov, bi imel milijon šilingov. Spet samo „če“.

Vzgajaj vedno svojo voljo, da bo vztrajna. Nikoli se ne ustraši ne malih in ne velikih zaprek, če hočeš nekaj doseči, nekaj pomeniti v življenju.

Zakaj naj ljubimo Koroško?

(Nadaljevanje)

Nemci pogosto pišejo, da koroški Slovenci „govore čisto posebno narečje, ki je od slovenskega jezika zelo različno“. Kaj naj odgovorimo na to? Prvič, da koroški Slovenci sploh ne govorijo enotnega narečja, marveč razna, bistveno različna narečja. Drugič, da so ta narečja zelo podobna sosednjim slovenskim izvenkoroškim narečjem. Tako n. pr. v št. Lenartu v Ziljski dolini govorijo isto narečje kakor v sosednji Kranjski gori na Gorenjskem. Saj loči oba kraja komaj dobrih tisoč metrov visoko Koroško sedlo, a zračna razdalja med obema krajevma znaša komaj 7 km. Narečja, ki jih govorijo v Ziljski in Kanalski dolini, na Tolminskem in v dolini Save od Jesenic proti Ratečam, so si zelo slična, rožansko narečje ima neke podobnosti z ziljskim, a podjunsko narečje je podobno sosednjemu štajerskemu slovenskemu narečju. Nasprotno pa sta ziljsko in podjunsko narečje zelo različna.

Značilno za rožansko kakor za ziljsko narečje je, da se kakor ponekod na Gorenjskem črka „k“ pred „i“ in „e“ izgovarja kot „č“ (čita, namesto kita). Podjunskega narečja je taka izgovorjava popolnoma tuja. Podjuncan pravi: „kje“, „kita“, „kihat“ itd. Pač pa je posebnost podjunskega narečja značilna izgovorjava samoglasnikov, ki se izgovarjajo podobno kakor ponekod na štajerskem, n. pr. „mōti“ (mati), „kam pa grās“ (kam pa greš).

Popolnoma različen je naglas. Podjuncan naglas spominja na hrvaščino, v Rožu in na Zilji naglašajo kakor na Gorenjskem. Podjuncan pravi: véčer, íme, srébro, jésen, účen. Rožan pravi: Veja je počila; Podjuncan: Veja je poknila. Rožan: Je že prou, Podjuncan: Je že prau. V Podjuni pravijo: kruh, nit, miš, dim; v Rožu in na Zilji pa kakor na Gorenjskem: kr'h, n't, m's, d'm. Rožansko narečje je mehkejšo od podjunskega.

Nemško govorjenje, da koroški Slovenci govorijo „čisto posebno narečje, ki je od slovenskega jezika zelo različno“, torej ne odgovarja resnici. Mar koroška slovenska narečja ne pripadajo slovenskemu jeziku? Resnica je, da so nemška narečja mnogo bolj različna med seboj nego slovenska, in da se nemška narečja mnogo bolj razlikujejo od pismene nemščine, nego slovenska narečja s koroškimi slovenskimi narečji vred od pismene nemščine. Profesor dr. Reinprecht, po rodu Nemec, je trdil, da se nemška narečja mnogo bolj razlikujejo med seboj nego slovensčina in srbohrvaščina. Resnica je nadalje, da so koroški Slovenci pristni Slovenci, ki imajo v svojih narečjih mnogo starih slovanskih izrazov, ki so se v drugih slovenskih narečjih že izgubili, ali pa so izgubili svoj prvotni pomen.

Res imajo koroška slovenska narečja precej nemških besed, a jih imajo tudi ostala slovenska narečja! Koliko jih ima celo ljubljansko narečje. Dej-

Za mladino in prosveto

Učiteljsčniki v Šmihelu

Naša vas je že vedno vabila v svoje okrilje vse, kar je idealnega. Čarobna Peca nosi sivo skalovje in v njem skriva svojo bajno tajnost. Pod to Peco in ob gričku sv. Katarine leži Šmihel. Ni čuda, da so si ta kraj izbrali učiteljsčniki iz Celovca za svoj letošnji sestanek. Ta kraj je znan po naselbini Keltov na Katarini, katerih grobovi so bili v Čergovičah in so jih izkopali in prenesli v muzej v Celovec.

Podjuno so hoteli videti učiteljsčniki iz Zilje in Roža. Iz vseh treh dolin so prišli zastopniki, 25 po številu. Kar dobro so se počutili pri raznih družinah, ki so jim dale za tri noči prenočišče. Župnišče pa je bilo čez dan kraj, kjer so zborovali in peli pod vodstvom prof. dr. Valentina Inzka. Tudi gimnazijci so prišli gostovat na sestanek. Tako se je sklenila trajna zveza med

obema šolama. Dijaštvo pa se je medsebojno bolj spoznalo in trdnje povežalo.

V nedeljo, na Veliko Gospojnico pa so igrali v Serčerjevi dvorani igro „Nevesta iz Amerike“, popoldne in zvečer, ob dobrem obisku. Če pomislimo, da je bilo slabo vreme in da je Velika Gospojnica dan romanja, potem smo prav zadovoljni z obiskom. Seveda je lahko vsem žal, ki niso prišli. Iz srca bi se nasmejali neokornemu Zdenku in pa gospe mami, plemeniti Cvili-nowsky. Nerodna zamenjava gđ. Mary Kavke z Maričko Žolno pa je tudi plemenito gospo izučila, da otroci ne smejo skleniti zakona zaradi premoženja. Kajne, Marička „ol rait“! Marička Kavka pa naj pusti Ameriko in naj še pride s svojimi sošolci pod vodstvom Milke Kušej in učiteljsčnika Modriča v Šmihel!

Dekleta! Najboljša dota vas čaka

v gospodinjstvih šolah v ŠT. JAKOBU IN ŠT. RUPERTU! Poleg gospodinjstve izobrazbe Vam bosta šoli nudili tudi srčno vzgojo, ki je najboljši porok za srečno življenje. S T A R Š I, ki hočete svojim hčeram vse dobro, prijavite jih čimprej!

KULTURNI PRAZNIK V ŠT. JAKOBU

Pri nas je obhajalo pred kratkim pevsko društvo „Rožica“ svojo 60-letnico obstoja. Vreme sicer ni bilo naklonjeno in so morali slovesnost dvakrat preložiti. Sosednji pevski zbori so s svojo pesmijo lepo obogatili spored. Med njimi je seveda zapel šentjakovski jubilar, pri katerem sodeluje še nekaj ustanovnih udov s čisto šentjakovskimi melodijami. Naj bi iz te in podobnih prosvetnih slovesnosti zrastle navdušenje za nadaljnje kulturno delo med našim narodom, kajti kmalu bodo prosvetni domovi spet odprli vrata v novo kulturno sezono in nuditi bo treba ljudem to, kar si želijo.

GOTOVO ŠE NE VESTE, KATERA JE NAJSTAREJŠA, NAJVEČJA, NAJMANJŠA IN NAJDRAŽJA KNJIGA NA SVETU

Najstarejša knjiga na svetu je tako imenovani Pricov papirus. Napisan je bil 3350 let pred Kristusom v starem Egiptu. Našel ga je v neki grobnici znanstvenik-starinoslovec Price in po njem je ta knjiga dobila tu-

di svoje ime. Shranjena je v pariški narodni knjižnici.

Največja knjiga na svetu je Anatomska atlas (knjiga, ki v slikah prikazuje sestavo človeškega telesa). Hrani jo knjižnica državne obšne šole na Dunaju. Visoka je 1 meter 90 centimetrov in široka 90 centimetrov. Tiskali so jo od leta 1823 do leta 1830.

Najmanjša knjiga na svetu je visoka 1 cm in široka 6 mm. Tiskana je v Padovi leta 1897 in ima 208 strani.

Najdražja knjiga je sveto pismo, ki ga je tiskal Gutenberg (iznajditelj tiskanja s premakljivimi pismenkami) v letu 1453. Za to edinstveno knjigo je plačal nek strasten zbiralec redkih knjig pred vojno okoli 17 in pol milijona dinarjev.

Knjiga z največ zvezki je „Tu-šu-gu-čeng“, knjiga nekega kitajskega pesnika. Knjiga ima 5020 zvezkov, vsak zvezek pa 170 strani. Tiskana je bila v začetku 17. stoletja.

Sveto pismo je knjiga, ki je izdana v največ izvodih in razširjena po vsem svetu. Danes šteje precej čez 500 milijonov izvodov v 630 različnih jezikih.

Kaj so jedli naši predniki?

Arheologi (starinoslovci), ki se bavijo z raziskavanjem in izkopavanjem starin v različnih krajih, da preizkusijo na ta način preteklost in nezapisano zgodovino človeštva, pišejo v novjšem času v časopisih mnogo o načinu prehrane pračloveka. Na podlagi najdenih ostankov hrane, okamenelih koščic, posode in sličnih predmetov si morejo napraviti jasno sliko o tem, kaj so jedli naši predniki pred več kakor deset tisoč leti.

V tistem delu Evrope, ki je bila takrat pred 10 tisoč leti prosta večnega ledu in zime, je bilo neobičajno mnogo divjačine in čisto naravno je, da so jedli tedanji ljudje skoro izključno le meso teh živali. Lov je bil tedaj kaj navaden šport, zakaj ljudje niso imeli razen njega nobenega drugega opravila in poklica.

stvo je, da koroška slovenska narečja od pismene slovenščine niso nič bolj različna nego ostala slovenska narečja. Nemci trdijo nasprotno samo iz političnih razlogov. To zatrjujejo po navadi ljudje, ki niti slovensko ne znajo. Sodijo kakor slepec o barvah. Radi bi nas čim bolj ločili, čim bolj bi nas radi raztrgali! A to se jim ne sme posrečiti! Na vsa nemška prizadevanja, da bi nas ločili popolnoma, da bi nam naš koroški rod povsem odtujili, moremo odgovoriti samo: Kar je Bog združil, naj človek ne loči! Živel naš lepi slovenski Korotan!

Dravski

KULTURNI RAZGLED PO SVETU DRAGOCENOSTI Vatikanske knjižnice na mikrofilmih

Vse večje rokopisne in tiskane dragocenosti ohranjajo danes na mikrofilmih. To najprej zato, da bi v primeru vojne uničenja človeštvo ne ostalo brez njih, drugič pa zato, da so dosegljivejši onim, ki jih potrebujejo pri svojem študiju. Tako so v Ameriki in drugod po svetu posneli na ozke filme že mnoge največje kulturne dragocenosti. Že dalj časa snemajo na mikrofilme dragocenosti vatikanske knjižnice. Poročajo, da je filmanih že preko 100 mi-

MLADINA PIŠE:

Pavič v mestu

Jurčku je že deset let, vendar še ni videl mesta. Kolikokrat so se doma menili, kako je tam, ali Jurček si ne more predstavljati hiše, ki se baje vrste križem kračem, po levi in pravi, in med njimi gre hrup in šum. Vse to hoče Jurček vsaj enkrat v življenju videti.

Zategadelj venomer tarna in prosi sestro, naj ga vzame seboj. Mati pa pravijo: „Tam te zgrabijo, prodajo ter odpeljejo v Afriko, kjer te pojedó!“

Njegova zvesta sestra pa končno le izprosi pri materi dovoljenje. Joj, kaka radost! Dolga je pot. Noge začnejo boleti Jurčka, ki še nikoli ni bil tako daleč. „Ali bova že skoraj tam?“ nestrpno vprašuje sestro. Goro, od katere so se doma razločevali le obrisi, je videti tu čisto jasno. Telefona, ljudstva in hiš je čedalje več in več. In avtomobili! Jurček je videl na vasi komaj vsake kvatre katerega, tu pa švigajo kar drug za drugim. Neznosen je ta hrup, ropotanje in piskanje.

Tega večnega ogibanja pač Jurček ni vajen. Ko prideta s sestro do prvih izložb, ga kar ne more spraviti naprej, kajti tako čudovitih jabolk in tako velikanskih klobas še v sanjah ni videl. Da bi se ne zgubil med ljudmi, mu svetuje sestra, naj se je drži za knilo; ali to se mu zdi nespametno in žalilo bi tudi njegovo moškost, zato pogumno stopa med ljudmi. Ni še napravil pet korakov, že se je desetkrat zaletel. Tu se zaleti v neko gospodično, ki nese metlo in nekaj drugih stvari s trga. Skoraj bi ji bil vse izbil iz rok, za plačilo mu gospodična zapreči z metlo. Jurčka je sram, ker gre toliko ljudi za njim, ki morda gledajo nanj. A nesreča ne počiva. Mimo jo primaha gospod ter mu zbije široki, kmetski klobuk z razmršene glave, da se skotali po pločniku. Ko to vidi neki mestni paglavec, brne z veseljem „klofeto“ na sredo ceste, kjer švigajo avtomobili in vozijo vozovi. Jurčku se uderejo debele solze. Ne zna si pomagati. Glasno pokliče sestro, ki je medtem že odkrivala naprej, ne vedoč za nezgodo, ki je zadela ubogega Jurčka. Ne izgovori še docela sestrinega imena, že ga nekdo pograbí prav trdo za ščetinaste lase. Pogleda kvišku ter uzre moža, ki ima tako svetle gume na obleki, da se celo naš ubogi Jurček vidi v njih. „Križ božji, kdo me pa zdaj tipa po glavi? To je gotovo Radecky, saj oče tako radi pripovedujejo o njem, kako svetle gume je imel!“

Medtem jo primaha preljuba sestra nazaj, išoč svojega bratca. Zagleda ga, kako stoji sredi ceste pred neznanim generalom. Hitro si popravi ruto na glavi ter jo mahne proti policajcu. Po kratki svarični pridigi vrne policajci Jurčka sestri, ki je medtem pobrala njegovo pokrivalo. Mahnila sta jo proti domu.

Naslednjega dne je Jurček pripovedoval doma prijateljem, kako je stal „pozor“ pred Radeckym, kako mu je ponosno gledal v svetle gume, dolge brke in črne oči.

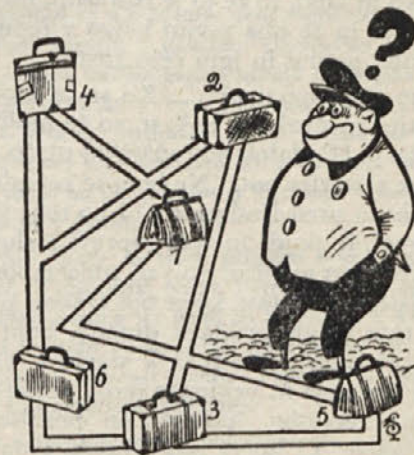
G. K.

lijonov strani knjig in dokumentov. Celotni načrt, po katerem bo filmanih nad 600.000 rokopisov, bo dokončan prihodnje leto.

MEDNARODNI KONGRES ORIENTALISTOV V CAMBRIDGEU

V Cambridgeu v Angliji se je zbralo na mednarodni kongres nad tisoč orientalistov. Zasedajo v desetih skupinah, od katerih je ona za Daljni Vzhod največja. Med drugimi skupinami so še posebno močni: skupina za egiptologijo ter za kitajščino, japonščino in tibetansko in njihove literature. Sedanjí kongres je že 23. te vrste. Prvi je bil leta 1872. Le z maloštevilnimi izjemami se je doslej sestajal vsako tretje leto. Zadnji je bil v Carigradu.

REŠITEV „POSTREŠČEK V ZADREGU“:

Postrešček mora iti sledečo pot: 2, 4, 1, 5, 3. Kovček 6 pa ostane za prihodnji dan.

Kmetije brez zemlje

Vrtnarije v vodnih koritih

Mogoče bi lahko pomanjkanju živil v bodočnosti nekoliko odpomogle tudi „kmetije brez zemlje“, kot jih imajo na Japonskem.

Poljedelstvo zavisi običajno od rodovitne zemlje, ki pa se počasi izčrpa. Nekateri znanstveniki trdijo, da bo nekoč napočil dan, ko orna zemlja na svetu ne bo več zadostala za hrano prebivalstva. In za ta primer bi mogoče lahko „vodne farme“ pomenile pomoč.

Na teh farmah pridelek ne raste v zemlji, ampak v plitvih koritih, ki so napolnjena z drobnim gramozom in vodo. Gramoz nudi rastlinam mehanično oporo, hrano pa dobivajo rastline iz kemikalij, katere dodajajo vodi.

Tako pridelujejo v vodi solato, paradižnike, redkvice, zelje, kumare, čebulo, peteršilj, koruzo in drugo sočivje. Tudi najboljše poznavalec ne more najti kake razlike v okusu med temi rastlinami iz vode in rastlinami, ki so rastle v najplodnejši zemlji.

Taka „vodna“ kmetija pri Tokiu prideluje na leto tri pridelke odličnih vrst zelenjave. Lani so ta in druge podobne kmetije na Pacifiku dobavile ameriškim vojakom čez 2 milijona kg sveže zelenjave. To zelenjavo pošiljajo v prvi vrsti vojaškim bolnišnicam,

pa tudi vojaškim menzam na Koreji in na Japonskem.

Prodne grede tokijske vodne farme so dale svoj prvi pridelek v letu 1947. Izprva je ta kmetija imela le majhen obseg. Po izbruhu vojne na Koreji so pa površino kmetije povečali na 32 hektarjev. Priklonili so še druge kmetije in kmalu so lahko dobavljali večje količine zelenjave.

Na tokijski farmi so prvi pridelek pridelali v pokritem rastlinjaku s površino dveh hektarjev, ki je pač največji na svetu. Druge posevke so pa napravili neposredno na gramoznih gredicah na prostem. Grede so dolge in ozke, napolnjene so z drobnim prodom. Voda s kemikalijami sega dva in pol centimetra pod površino proda. Rastline hranijo trikrat na dan.

Majors William Cozad, upravnik tokijske vodne farme, izjavlja, da je to še vedno le poskus. Ta način pridelovanja hrane je za splošnost zdaj še predrag, vendar je prepričan, da je tako kmetovanje pod določenimi okoliščinami, zlasti tam kjer primanjkuje zemlje, važno. Seveda so v zvezi s tem potrebni obširni poskusi zlasti glede določanja kemične „diete“ za razne rastline. V primeri z navadnim kmetovanjem je to kemično obdelovanje drago, ker so potrebna betonska korita, znatne količine sveže vode in kemična rastlinska hrana.

Hlevi na prostem

V Združenih državah in Kanadi, zadnje čase pa tudi v Franciji postajajo takozvani prosti hlevi za govejo živino pomembna novost.

Kot vsaka stvar ima tudi ta svoje dobre in slabe strani. Po mnenju strokovnjakov omenjenih držav predstavljajo ti prosti hlevi važen korak naprej v živinoreji. Dočim imamo namreč v navadnih hlevih, tudi v modernih, živino več ali manj natrpano v razmeroma tesne prostore, v katerih se ne more svobodno gibati in premikati, ima goveja živina v prostih hlevih vso prostost, da se svobodno giblje in kreta, kot n. pr. ovce v svojih hlevih. V tem je namreč bistvo teh prostih hlevov.

Popolnejši prosti hlevi imajo tri ali celo štiri oddelke: za počitek, za premikanje, „jedilnico“ in prostor za molžo. Prostor za premikanje je navadno odprt prostor, primeren ograjen, v katerem se živina svobodno sprehaja. Dostop v ta prostor je prost in gre živina vanj, kadar se ji zljubi. Ostali trije oddelki so kriti in bolj zavarovani pred vremenskimi nepravilnostmi. Dokler se živina ne privadi, jo mora paznik naganjati, da gre vedno počivati v za to določen prostor. Prav tako jo naganja, da gre jest v drug prostor. Isto velja za molžo. V prostoru in ob času

za molžo dajejo kravam močnata jedila, pogosto in podobno. S tem jih sčasoma tako privadijo, da gredo krave ob določenem uri same prostovoljno v določene prostore.

Ta način življenja je vsekakor bolj prost, bolj naraven in zdrav. Živina je v boljših higienskih razmerah, vedno na svežem zraku, zato bolj zdrava in bolj utrjena.

Stroški za tak hlev so vsekakor nižji kot za običajne zaprte hleve, saj zadostuje neke vrste velika lopa s streho, zakrit prostor, kjer živina je, počiva in kjer jo molžejo. Zahteva pa vsekakor veliko več prostora in je primeren le za večje število goveje živine.

Prosta živina predstavlja včasih tudi resno nevarnost sama zase. To zlasti, dokler se ne privadi na to skupno prosto življenje. Zato navadno vsem požagajo rogove in tako zmanjšajo nevarnost težkih posledic, ko se krave spopadejo ob prvem snidenju.

To prosto življenje tudi ne bo primerno za vse pasme, zlasti za kake izbrane, selekcionirane mlekarice, ki so zelo občutljive za vremenske spremembe. Je pa dejstvo, da se kaj rade, zlasti nekatere, privadijo vremenskim spremembam in postanejo bolj odporne tudi za običajne kužne bolezni.

Nevarno delo

Neeksplozivne protitankovske granate velike eksplozivne moči, protiletalske in topniške granate ter letalske bombe se še celo sedaj pogostoma najdejo po evropskih mestih, ki ležijo v območju bivšega vojnega področja.

Ko jih najdejo, gredo ameriški vojaški strokovnjaki na delo. „Osebe za razstreljevanje“ je uradni naslov vojakov, ki uničujejo dostikrat smrtno nevarno strelivo.

Delo je dramatično, vse zadržuje dih, ko oddelek uničuje težko bombo, ki bi mogla uničiti cele bloke hiš, in so jo našli zakopano v ruševinah.

Včasih je delo tudi zabavno. Po vznemirjujočem pričakovanju izda stotnik navodilo, da se lahko prične nevarni postopek. Toda najavljena „bomba“ je le — prazna kangla za mleko.

Za delo je treba biti dobro izvežban. „Mi smo kot gasilci,“ je rekel stotnik Jeremia Dwyer, poveljujoči častnik razstreljevalne čete. „Pripravljeni smo tvegati svoje življenje.“

Stotnik Dwyer poveljuje eni izmed šestih ameriških čet, ki vodijo razstreljevanje v Evropi. Od teh jih je pet v Nemčiji, ena pa v Avstriji. Dve od teh čet sta v enem letu uničili več kot 13 ton streliva v 1600 primerih.

Te čete imajo priliko, da pri svojem delu v korist domačega prebivalstva prispevajo tudi k boljšemu nemško-amerškemu razumevanju. Ko sta dve četi obiskali majh-

no vas Wehrshausen, sta razčistili področje, ki je bilo nekoč strelišče. Nemška vojska je vrgla tovore streliva v bližnji ribnik, da je bila vas v zimskem času ogrožena, ko je ledena skorja pritisnila na staro strelivo in se je več protitankovskih granat razpočilo s strašnim pokom.

V Orleansu v Franciji so odkrili topniško granato še iz francosko-pruske vojne leta 1870. Ob drugi priliki so našli 15.000 pasov streliva na mestu, kjer je bil med zadnjo vojno arzenal. Ni jih bilo mogoče dvigniti in tako so jih na kraju razstrelili. Krajevno časopisje je že en teden prej opozorilo prebivalstvo na pripravljajočo se eksplozijo.

Nemški strokovnjaki za razstrelitev, ki po navadi pripadajo policiji, sodelujejo z ameriški četami ter izmenjujejo obvestila in pomoč.

Najbolj nevarno delo ameriške razstreljevalne čete je bilo uničenje znanih nemških raket „V-1“ in „V-2“ takoj po koncu vojne v Evropi. Nihče ni vedel ničesar o njih in električni vžigalnik je bil zagonetka, dokler se jim ni posrečilo, da so jih nekaj razstavili.

Čeprav je uničevanje dnevno delo razstreljevalne čete, je bilo le malo vojakov ranjenih pri tem delu. To je posledica njihove izurjenosti, znanja in skupnega dela vse čete. Sedaj je v Evropi 65 ameriških častnikov in vojakov posebno izurjenih za to uničevanje streliva ter dobivajo za svoje nevarno delo tudi posebno plačo.

Našim gospodinjam

„Teci, da ne boš zamudil šole!“

Prihodnji teden bodo naši malčki že zopet sedeli v šolskih klopih in si bistrili glave. Vem, da nekateri že komaj čakajo, da bo postala šolska torba zopet njihova prijateljica, drugim pa se bo prav težko ločiti od domačih, domačega vrta in svojih igrac ter nameriti svoj prvi korak v šolo.

Drage matere, v veliki meri je odvisno tudi od nas, ali hodijo naši otroci radi v šolo ali ne. Ko bi bilo mogoče, da bi bila vsaka mati vsaj eno leto učiteljica, potem bi marsikatera izmed nas posvetila več pozornosti svojim otrokom v zvezi s šolo.

Če bi pogledale zjutraj pred poukom v lica učencev, bi nam ta marsikaj razodela. Videle bi nezadovoljne obraze, zamišljene, zaspane, celo solze v očeh, seveda pa tudi vesele in komaj čakajoče novega znanja.

Ali more učitelj pričakovati uspeh, ako otroci začno z neveselimi srci slediti pouku? Utrujene oči in slabo razpoložene otroške duše so vsekakor posledica neurejenega domačega življenja.

Kako je v večini domov v jutranjih urah? Člani družine vstanejo pozno in izvršijo površno samo nujna dela. Otroci v največji naglici spijejo skodelico kave ali mleka, kruh pa vzamejo s seboj, da ga med potjo pojedjo. Na vratih se zakliče mati v slovo: „Pa hitite, da ne zamudite!“ Otrok poje v naglici svoj kruh in poln skrbi, da ne bo zamudil, teče v šolo. Ves upehan in nerazpoložen je otrok slabo pripravljen na pouk.

Kako odpraviti to napako v družinah? S silno preprostim sredstvom! Mater! Navadimo svoje otroke, da bodo tudi zjutraj ubogali in takoj vstali na naše prve besede. Ne upoštevajmo prošnji in izgovorov: „Samo še pet minut, potem pa vstanem.“ Nič, tudi pet minut se pozna. Pa navadno se teh pet minut podaljša in otrok vstane v zadnji sili.

Seveda pa moramo, drage matere, v prvi vrsti tudi me brez odlašanja slediti klicu budilke in pravočasno vstati. Ne mislimo, da smo že izpolnile svojo dolžnost, če nam gre že v jutranjih urah vse delo lepo od rok. To store tudi služkinje, a me smo matere. Zato smo dolžne darovati zjutraj vso svojo osebno prisotnost, da prepoji duše naših družin zadovoljstvo v Bogu. Vsaj pet mi-

nut posvetimo skupni jutranji molitvi, ki vsebuje med drugim dober namen in kratko duhovno-vzgojno misel. Zlasti šoloobvezni otroci naj bi zaradi pomanjkanja časa ne bili nikoli prikrajšani. Za slovo naj otrok dobi še materin poljub in vsaj nekaj iskrenih ljubečih besed.

Verjemite mi, matere, če bomo tako ravnale s svojimi otroki, bodo naši otroci veselih oči, polni radosti in dobre volje za delo prihajali v šolo. Ob koncu leta pa se bomo lahko skupno veselili lepih uspehov.

Srečna mati

Ohranimo vitamine pri kuhanju

Če hočemo, da bo tudi kuhana hrana vsebovala še vitamine, ne smemo uporabljati pri kuhanju niti bakrene niti železne posode, pač pa aluminijasto, emajlirano ali glinasto posodo. Zelenjave ne smemo predolgo namakati v vodi, operimo jo tik preden jo damo kuhati. Tudi zrežemo jo šele tik pred kuhanjem. Preden damo zelenjavo kuhati, moramo počakati, da voda zavre. Kuhamo jo v precejšnji količini vode. Posodo, v kateri kuhamo zelenjavo, dobro pokrijmo in pokrov privzdignimo čim manjkrat.

Če kuhamo zelenjavno juho, potem je najbolje, da ji dodamo takoj nekaj masti, ki pokriva površino in s tem ohrani vse vitamine. Vsako zelenjavo je treba kuhati le toliko časa, da se omehča. Vitamini namreč povsem izginejo, če zelenjavo predolgo kuhamo, ali če dolgo stoji na vročem štedilniku, ali tudi če jo ponovno grejemo.

ČESA NIKOLI NE RECI MAJHNIM OTROKOM!

„Katerega imaš rajši, ateja ali mamo?“

„Kaj bo ta še vse dosegel!“ — „Kaj vse ne bo mogel postati!“ — „Ta bo enkrat še ministar!“

„Ta otrok je slab, hudoben, z njim se ne smeš več igrati!“

„Vidiš, tega ti ne moreš, si še premajhen! Sem ti rekel.“

In zakaj naj bi se to ne reklo? Po premisleku boste sami uvideli!

ZANIMIVOSTI

NOVA VRSTA ŽELEZNISKIH PRAGOV

Tehniki britanskih železnic so iznašli novo vrsto vezi za pritrjevanje železniskih tračnic na pragove. Novi način bo omogočil mnogo udobnejše potovanje, kot je bilo dosedanje in pragovi bodo trpežnejši. Vez sestavljata dve jekleni sponki, ki sta pritrjeni na lesen vložek, ta pa je vdolan v cementni prag. Ti dve jekleni sponki trdno primeta nogo tračnice na obeh straneh. Gumijasti ležaji med sponkami in železniskim pragom preprečijo tresljaje in služijo istočasno kot električni izolator.

Nove vezi bodo preizkusili že letošnjo jesen na določenih progah. Če bodo poskusi uspešni, bodo lesene železniške pragove polagoma nadomestili s cementnimi na vseh glavnih progah britanskega železniskega omrežja.

LETALSKA ZVEZA PREKO GROENLANDIJE

Danska, Norveška, Švedska in Združene države so sklenile ustanoviti novo letalsko progo med skandinavskimi deželami iz Amerike preko Groenlandije. Dogovor velja zaenkrat tri leta in bodo obratovale na novi progi, ki bo vezala Skandinavijo in Los Angeles v Kaliforniji, skandinavske in ameriške letalske družbe.

POVPREČNI DOHODEK V ZDA

Trgovinski ministrstvo je sporočilo, da je povprečni dohodek vsakega moža, žene in otroka v Združenih državah presegel leta 1953 1700 dolarjev, kar je približno 42.000 šilingov. To povprečno število so dobili s tem, da so celotni narodni dohodek 256 milijard dolarjev delili s številom prebivalstva, to je s 162 milijoni oseb.

TURČIJA BO SAMA IZDELOVALA TRAKTORJE

V Turčiji so ustanovili kmetijsko družbo za izdelovanje traktorjev z osnovno glav-

nico 20 milijonov turških lir (7 milijonov dolarjev). Nova družba bo izdelala na leto 5000 traktorjev. Tovarne te družbe bodo pospešile mehanizacijo kmetijstva in bo Turčija tako lahko povečala svoj izvoz pšenice in bombaža ter ojačila svoj položaj v mednarodni trgovini.

SILAŽA NAPRAVILA USA ZA NAJVEČJO ŽIVINOREJSKO DEŽELO SVETA

Silažna krma je pripomogla, da so postale ZDA dežela, ki ima največjo živinorejo in kjer namolžejo največ mleka na svetu. Prvi silos v Združenih državah so zgradili leta 1876; zdaj uporabijo v deželi na leto 40 milijonov ton silaže. Večino silaže napravijo iz koruze in sorguma, v zadnjih letih se je pa zelo povečalo tudi napravljanje silaže iz trave in sočivja.

MOST ČEZ MESINSKI PRELIV GRADIJO

Najslavnejši ameriški graditelj mostov dr. David Steinman je pričel graditi nad mesinsko ožino viseč jeklen most, ki naj bi spajal Sicilijo z južno Italijo. Most bo dolg 3.300 m in bo 60 m nad morjem. Najvišje ladje bodo lahko mirno plule pod njim. Imel bo samo dva podporni stebra in bo dvonadstropen: za cesto in za železnico. Računajo, da bo letno zdrdralo preko njega 300.000 avtomobilov in 600.000 železniskih voz. Gradnja mostu bo po graditeljevem mnenju trajala 6 do 8 let. Gradbene stroške cenijo na 150 milijonov dolarjev, ki pa jih bodo v tridesetih letih pokrili z mostnino. Potem šele bo postal most last italijanske državne uprave.

DONOS GROZDJA V DALMACIJI

Slabe vremenske prilike in peronospora so zmanjšale pridelek grozdja v Dalmaciji za 30 % v primeri z lanskim letom, ko je bila povprečna letina. Računajo, da bodo tako pridelali le nekaj nad 4 tisoč vagonov grozdja.

König

je zelo priljubljen — ker zmeraj kaj novega *) prinese!

* König-ova preizkuševalna

kuhinja je že prinesla

novi slikanični recept

160.

Srbska narodna:

HODŽA IN NJEGOVI UČENCI

Hodža Nasredin si je na moč prizadeval, da bi svoje učence naučil vljudnosti. Med drugim jih je učil, da morajo zaploskati in zaklicati: „Hajir Alah (Dal Bog, da bi ti bilo v prid)!” vsakokrat, kadar slišijo starejšega človeka kihiniti. Nekega dne je Hodža nekaj popravil pri odprti jami na svojem vrtu, pa mu je spodrsnilo in padel je v globoko jamo. V njej je bila voda, v kateri toliko, da ni utonil. Klical je učence na pomoč, da bi prinesli vrvi in ga izvlekli iz stiske. Poslušni učenci so kmalu dobili vrvi, jo vrgli učitelju in ga z združenimi močmi jeli vleči iz jame. Le malo je še manjkalo in bil bi na vrhu in rešen, ko je kihnil, ker je bil ves premočen. Kakor bi trenil, so učenci izpustili vrvi, zaploskali in zaklicali: „Hajir Alah, Hodža!” Ubogi Hodža je strmoglavil nazaj v jamo. „Ej,” je rekel sam pri sebi, „prav mi je. Najprej bi moral učence učiti pameti, potem šele vljudnosti!”

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

Nedelja 12. 9.: 7.00 Duhovni nagovor. 7.05 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — Ponedeljek 13. 9.: 13.55 Poročila, objave. 14.05 Iz tehnike in znanosti. 18.45 Za našo vas. — Torek 14. 9.: 13.55 Poročila, objave. 14.05 Zdravniški vedež: O nepravem delovanju naših zlez. 14.15 Kulturne vesti. — Sreda 15. 9.: 13.55 Poročila, objave. 14.05 „Nageljček, rožmarin, rožmarin v slovenski pesmi”. 18.45 Slovenske pesmi. — Četrtek 16. 9.: 13.55 Poročila, objave. 14.05 Za našo mladino. — Petek 17. 9.: 13.55 Poročila, objave. 14.05 „Medvedek Godrnjavček”. 18.45 J. Peterlin: Nekaj o naših krstnih imenih in o priimkih. — Sobota 18. 9.: 8.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. 9.15 Sportni obzornik. 18.30 Harmoniko igra Dorko Škoberne. — Nedelja 19. 9.: 7.00 Duhovni nagovor. 7.05 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

RADIO VATIKAN

Oddaje vsak četrtek in vsako soboto ob 19. uri.
Vsako nedeljo ob 18. uri „Verska ura”.
(val 50.25, 31.10, 25.55 in 196 m)

PARIZ (val 30.17 in 41.89 metrov)
Oddaje vsak dan od 19. ure do 19.20

Prodajalnica Bergler- in Krobath-Putz mlatilnic kakor tudi nemških Holder-Diesel traktorjev
Pojasnila in ogled vsak čas
H. WERNIG KMETIJSKI STROJI
CELOVEC, Paulitschgasse 13, Telefon 35-02

KINO**CELOVEC-KLAGENFURT
STADTTHEATER**

Od 10. do 13. 9.: „Grosse Schwächen — kleine Sünden” (ni za mladino)
Od 14. do 16. 9.: „Verbotene Spiele” (ni za mladino)

Plašči iz balonske svile, dežni in za motoriste najceneje v strokovni trgovini V. TARMAN, Celovec-Klagenfurt, Völkermarkter Strasse Nr. 16.

Usnjeno oblačilo samo pri proizvajalcu Wernisch Friedrich, Beljak, Italiener Strasse 22. Kvaliteta odloča!

Štedilniki s centralno kurjavo (gretje sobe iz štedilnika), štedilniki s kotli na pritisk, štedilniki z bakrenimi kotli, domače krušne peči, dvonadstropne s prekajevalnico s kurjavo na les ali elektriko, Sepp Krobath, gradnja peči in štedilnikov, št. Vid na Glini - St. Veit a. d. Glan, obisk in ponudba brezplačno.

Krasni damski puloverji 29.— šil. Kombineže 22.— šil. Moške srajce od 35.— šil. naprej, klotaste moške spodnje hlače 15.— šil. STOFFSCHWEMME, Klagenfurt, Marktplatz.

Letala bodočnosti bodo prispela v svoj namembni kraj v „istem času” kot so odletela

Sloviti ameriški letalski konstruktor Glenn Martin izjavlja, da bodo letalske ladje, v katerih bo prostora za 200 potnikov in ki bodo letele nad morji in celinami proti zahodu, kmalu lahko dospele na cilj „v istem trenutku” po tamošnjem času kot so odleteli. Potrebna bo hitrost 1.600 km na uro, da se bo iz enega časovnega pasa priletelo v drugega istočasno s sončno svetlobo.

Zračna razdalja med New Yorkom in San Franciscom je na primer 4.800 km in ko je v New Yorku poldne, je v San Franciscu deveta ura zjutraj. Letalo s hitrostjo 1.600 km na uro, ki bo odletelo opoldne iz New Yorka, bo preletelo razdalje do San Franciscu v 3 urah in torej pristalo v San Franciscu, ko bo tam točno poldne.

Nov rekord v amerškem stavbarstvu

Izdatki za nove stavbe v Združenih državah so dosegli v avgustu nov rekord z vsoto 3 milijard in 600 milijonov dolarjev.

ŠIVALNI STROJI v največji izbiri od 2590 šil. navzgor. — Pogrezljive mize in omarice. Ugodna plačila na obroke.
Truppe & Hermann
BELJAK — VILLACH
Widmannsgasse 41,
vogel Kirchenplatz

3im
Schulbeginn
ALLE
SCHULARTIKEL

V bližini Kotmare vasi je poceni naprodaj lepa kmetija z 11 ha in 24 a zemljišča. Naslov pri „Našem tedniku”.

Šolske torbe in aktovke najceneje pri **HEGENBART**, Klagenfurt, Villacher Strasse 9.

ŽENITVE

Fant v najboljših letih želi spoznati ugodno in pošteno dekle, veselega značaja, od 20 do 26 let. Ponudbe in pisma s fotografijo pošljite takoj na „Naš tednik” pod „Najsrečnejša bodočnost”.

Dekle srednjih let z nekaj prihrankov, želi spoznati poštenega fanta ali vdovca 45 do 55 let. Pisma pod „Samo resne ponudbe” na upravo lista.

H. Unterdörfler
Gradbeno in pohištveno mizarstvo
Beljak, Widmannsg.

poceni — tudi na obroke

Damska frizerka Matilda Zotter, Celovec, Salmstrasse 3.

**K pričetku šole!
Poceni,**

praktično blago za obleke in perilo za otroke

LUDWIG MAURER

Klagenfurt, Alter Platz 35

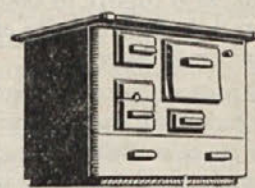
POHISTVO**RUDOLF IN
SIEGFRIED SLAMA**

CELOVEC-KLAGENFURT, St. Veiter Str. 15
Telefon 22-58

V največji izbiri spalnice, kuhinje, posamezno pohištvo, fotelji, stoli in kavči. — Ugodne plačilne olajšave po dogovoru. Sprejemamo tudi „Haushalts- in Eisenbahner kreditscheine” — Obiščite naše razstavne prostore na St. Veiter Strasse 15 in Sponheimerstrasse

LURD POSTAJA PREMAJHEN

Letošnje poletne mesece je Lurd prenapolnjen romarjev, ki želijo za marijansko leto počastiti Marijo na kraju njenega prikazovanja. Do 20.000 romarjev prespi po lurdskih hotelih in pri zasebnikih, za Veliko mašo pa jih je bilo kar 40.000 in to kljub temu, da je prav za praznik močno deževalo. Predvsem se podajajo na romanje preprosti ljudje iz industrijskih področij v Franciji, na tisoče pa jih je tudi iz Združenih držav in Kanade. A tudi drugod iz Evrope prihajajo.

Dolgo žije, ki SCHLEPPE pije**PEČI — ŠTEDILNIKI**

dipl.-inž.

**MATTHEIS
MIKLAU**

CELOVEC — KLAGENFURT
Domgasse 16, telefon 35-58

Vse kurilne, kuhalne in toplotne naprave za kurjavo z drvmi, premogom, paro, plinom ali elektriko.

Vse za šolo

na drobno in debelo kupite ugodno pri

JOSEF ADLASSNIG

trgovina s papirjem

CELOVEC — KLAGENFURT
8.-Mai Strasse Nr. 7

Pupp doktor

TRGOVINA OTROŠKIH POTREBŠČIN

nudi:

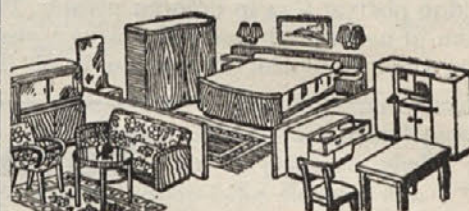
- Poletne igrače • Obleke za deklice
- Kopalne garderobe • Obleke za fante
- Narodne noše • Otroške vozičke

po najnižjih cenah

CELOVEC, OBSTPLATZ

**Hiša dobrega pohištva
4 PREDNOSTI:**

1 Ogromna izbira — nad 100 kompletnih pohištven 2 Najboljše in najcenejše pohištvo v Avstriji. — Spalnice iz trdega lesa samo 3.900 šil. 3 Plačila na obroke brez obresti 4 Dostava na dom z lastnim posebnim avtomobilom

STADLER-MÖBEL

CELOVEC — Klagenfurt, Theatergasse 4

Vsi foto-aparati na obroke

PhotoKofler
VILLACH

Kolesa, motorji, različni štedilniki, lastna delavnica za stroje, delo solidno in poceni v znani celovski mehanični delavnici

Zanesljivi odjemalci dobijo tudi na obroke.

Johann Novak

MEHANIČAR IN KLUČAVNICAR
KLAGENFURT, Feldmarschal-Konrad-Pl. 1

Velika prodaja plaščev

v trgovski hiši
KOROŠKA

Umshaden

Celovec-Klagenfurt
am Fleischmarkt

Ogromna izbira najmodernejših plaščev po neverjetno nizkih cenah. Prodaja na obroke se nadaljuje.